

3.

Láthatár

Olasz és spanyol nyelvet is oktatnának a Magyar-Zsil partján – Szabó Csaba írása

10.

Portré

Évszázados korszerűség – Molnár Judit beszélgetése a tanító rendek szellemiségéről Fejes Rudolf Anzelm apáttal, premontrei rendi prépost prelátussal

14.

Láthatár

Konferencia a tudás és tanulás jegyében – Ozsváth Judit írása

15.

Láthatár

Az iskola-előkészítés fortélyai – Szabó-Thalmeiner Noémi írása

17.

Iskola és kultúra

Nemzetközi széppolvasó verseny a Bihar megyei Élesden – Ciavoiné Létei Andrea Hajnalka írása

18.

Tanterem

A környezettudatos életmódra hívják fel a figyelmet az aradi diákok, A Csikyé az év iskolája cím – Pataky Lehel Zsolt írásai

21.

Tanárszemmel

A pimaszság mint a „légvár” hősie védelme – Patakyné Péter Andrea írása

22.

Magánterület

Lázadás – Balogh Levente írása

24.

Hivatalos

1.

Iskola és kultúra

„Az, hogy magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye” – Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny Kolozsváron

6.

Láthatár

Igazságosabbá tennék a felvételit – Bálint Eszter írása

19.

Lélekjelenlét

Gyerekkor és felnőttkor határán – Kiss Judit beszélgetése Kacsó Ágnes pszichológussal

4.

Láthatár

„Az esztétikai igényességből nem engedünk” – Sándor Boglárka beszélgetése Zsigmond Emesével, a *Napsugár* főszerkesztőjével

16.

Iskola és kultúra

Kimenő Összművészeti Diákfesztivál Gyergyóalfaluban – Bonczidai Éva írása

23.

Szülői szemmel

Út széli nézelődők – Csinta Samu írása

8., 12.

Fordított hétköznapiak – iskola másképp

2012.

4.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2012. ÁPRILIS • 4. SZÁM

Fotó • Fülöp Zoltán

ISSN 2065-9725

ÁRA 3,5 LEI

● A román nyelvet magyar iskolában is meg lehet tanulni!

Eddig a magyar iskolákban úgy tanították a román nyelvet, hogy nem fejlesztették a gyerekek hétköznapi román nyelvű kifejezési képességét. Ez végre megváltozott. Az új oktatási törvény előírja, hogy a magyar gyermekeknek külön, szakszerűen átgondolt tantervvel, nem anyanyelvként tanítják a románul.

Tudatosítanunk kell emellett, hogy románul jól érteni és beszélni nem elsősorban az iskolában lehet megtanulni. Azok a magyarok, akik jól tudnak románul, főleg iskolán kívül, játszótársaktól, tévéből és más módon tanulták meg ezt a nyelvet.

● Az anyanyelven való tanulás előnyös

A gyerek azon a nyelven tud a legjobban tanulni, amit először tanult meg: anyanyelvén. Sőt, az anyanyelvén tanított fiatal más nyelveket is, így a románul is jobban elsajátítja, magabiztosabban használja.

● Bennünket, magyarokat számos közös kulturális élmény köt össze, és ezzel az élményvilággal a gyerek a magyar iskolában találkozik

János Vitézt, Ludas Matyit, Toldi Miklóst, a természeti és történelmi legendákat, kedvenc regényeinket, verseinket, dalainkat a magyar iskolában szerettük meg. A román iskolában a gyerek nem ismeri meg gyerekkori hőseinket, távol marad mese- és mondavilágunktól, számára idegen lesz mindaz a felbecsülhetetlen érték, ami összeköt bennünket, magyarokat.

● A magyar iskola nem kerül több pénzünkbe!

Sokan azért választanak a gyerek számára román iskolát, mert a magyar iskola valamilyen többletköltséget jelent, például az utaztatás miatt. Legtöbbször a magyar iskola nem kerül többbe, de ha valamiért mégis igen, tudni kell, hogy a rászorulóknak számos támogatási lehetőség áll rendelkezésükre.

www.rmdsz.ro

Ezt már én is tudom – pályázat a Föld napja alkalmából

Kiíró: Harmónium Egyesület
Tárgymutató: környezetvédelmi alkotói kreatív pályázat
Pályázhat kiemelten a 6–18 éves korosztály

– a település nevét, ahol laksz
– iskolád nevét.

Díjazás:

Fődíj: Megmentheted a Földet!

Az Aprólépés csapata a közelgő Föld napja (ápr. 22.) alkalmából pályázatot hirdet: olyan tippeket és trükköket várunk, amiből kiderül, te mit teszel, vagy mit tudnál megtenni, hogy takarékoskodj az energiával, takarékoskodj a vízzel, hogy kevesebb hulladékot termelj, röviden, hogy minél környezetkímélőbben élj. Segítségképpen ajánljuk, hogy figyeld meg, mi történik veled egy napod során ébredéstől lefekvésig, majd gondold át, hogy mit lehetne másképp csinálni ahhoz, hogy egy nap sokkal kevesebb fogyasztással járjon. Rövid szöveges alkotásokat (mese, levél, miniesszé, vers, vicc stb. maximum 2000 karakter vagy egy A4-es kézzel írott oldal terjedelemben) és rajzokat vagy festményeket várunk (jpg formátum, legfeljebb 2MB terjedelemben).

Így pályázhatsz:

– regisztrálj a <http://www.aprolepes.hu> oldalon (ha már megtetted, van már jelszavad, akkor jelentkezz be az oldalra)
– töltsd fel a pályaművet a megjelenő mezőbe vagy küldd el nekünk a szöveges anyagokat csatolmányként a e-mailcímrre, vagy postán a Harmónium Egyesület, 1082 Budapest; Leonardo da Vinci utca 1./b postacímre.

Mindenképpen tüntesd fel:

– pontos neved,
– életkorod,
– használatban lévő e-mailcímed (hogy értesíthesünk, ha nyertél)

Ha a legjobbak közé kerül alkotásod – amellett, hogy környezettudatosságra nevelő könyveket, társasjátékokat, kiadványokat kapsz – részt vehetsz az országos zárórendezvényen 2013 januárjában, alkotásod megjelenik a program során készülő 2013-as kalendáriumban (digitális és nyomtatott verzióban), melyből természetesen te is kapsz egy példányt, írásod pedig – szerkesztett változatban – megjelenhet a DUE országos kiadványában, a Találkozóban.

A pályázatot a „Gazdálkodj okosan!” országos energia- és víztakarékosági szemléletformáló kampány második alkotói pályázataként hirdetjük meg. A program a KEOP-6.1.0/B/11-2011-0040 támogatásával valósul meg.

Pályaművek felhasználása:

A pályázók pályázatuk beküldésével hozzájárulnak ahhoz, hogy azt a kiíró a későbbiekben ellenszolgáltatás nélkül digitális vagy nyomtatott formában közzétegye. A feltöltő/beküldő személy garántálja a feltöltött pályaművek eredetiségét.

A postai úton érkezett alkotásokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza. A beküldési határidőn túl érkezett alkotásokat a zsűrizés során nem tudjuk figyelembe venni.

Beküldési határidő: 2012. május 21.

www.aprolepes.hu

Kiskereskedelmi ár (50 példány alatt): 3,5 lej/szám
Nagykereskedelmi ár (50 példány fölött): 3 lej/szám

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Comunitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Comunitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Demeter Zsuzsa
Felelős kiadó: Lakatos András
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Comunitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését a Comunitas Alapítvány teszi lehetővé.

Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny Kolozsváron

„Az, hogy magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye”

A Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny országos szakaszának ünnepélyes megnyitóján március 30-án részt vett Kelemen Hunor szövetségi elnök. A kolozsváron tartott versenyen, amelynek a Báthory István Elméleti Líceum adott otthont, 17 megyéből 142 5–12. osztályos diák mérte össze tudását, bizonyítva anyanyelvünk, irodalmunk iránti szeretetét, olvasottságát, kreativitását. Az Egyetemiek Házában szervezett ünnepélyes megnyitón Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke, kulturális és örökségvédelmi miniszter felszólalásában az anyanyelv iránti szeretetről, a magyar nyelv igényes használatáról beszélt, de elsősorban a magyar tantárgyversenyen részt vevő diákok teljesítményét méltatta. „Ti, akik ma itt vagytok Kolozsváron, az erdélyi magyar tudományos, kulturális és szellemi élet fellelőjében, már túl vagytok a nehezen. Vállaltátok azt, hogy felmértek tudásotokat, tehetségeket, az országos szakaszhoz eljutva már bebizonyítottátok, hogy ti vagytok a legjobbak. Ti már győztetek! Számunkra, erdélyi magyarok számára a verseny még fontosabb, mint másoknak. Nekünk ugyanis kétszeresen kell megméretkeznünk. Egyrészt szakemberként kell bizonyítanunk, másrészt pedig magyarként, erősítve a nyelvet, az irodalom bölcsőjét” – hangsúlyozta megnyitó beszédében Kelemen Hunor. Az RMDSZ elnöke egy Kosztolányi Dezső-idejével erősítette meg gondolatait: „Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. Nem külsőséges valami, mint a kabátom, még olyan sem, mint a testem. Mélyen bennem van, vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként.” Kelemen Hunor kifejtette: „A helyes mondat szerkezet tiszta, világos gondolatokat su-

Fotók: ANGYALOSI BEÁTA

- **Kolozsvári megmérettetés.** 17 megyéből 142 5–12. osztályos diák mérte össze tudását a tantárgyversenyen.

gall. Alapvető érdekünk, hogy a magyar nyelvet helyesen, tisztán beszéljük, hiszen csak így őrizhetjük meg.” A Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny országos szakasza március 31-én délelőtt zajlott, a rendezvény szorosát április 2-án, a Kolozsvári Magyar Színházban díjkiosztó ünnepséggel ért véget.

Kérdések nélkül

Bordi Eszternek, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum 12. osztályos diákjának 1. helyezést elért dolgozata

A villamoson zötyögtem a munkába. Kezemben aktatáska, számban még a reggeli kávé keserű íze. Körülöttem kifejezéstelen tekintetű emberek üldögéltek, szemük szürkése a semmibe révedt, de a fülükön keresztül kiszivárgott még a gondolat hiányának is a vákuum-csöndje.

Pálcikaemberek voltak. Pálcikaember prolik gondolatok és tekintet nélkül. Büszkén feszítettem közöttük. Lám-lám, én hús-vér jellem vagyok. Én meglátom a Párizsba (merthogy ennek a történetnek ez az európai kultúrváros

a helyszíne) belopózó ősz, meghallom a nyögő lombok panaszát. Olykor pedig még a téli éjszakát is (megmérem, az ám! Az ujjamon a karikagyűrűt büszkén babrálom, figyelem a reggeli első napsugarak vidám bújócskáját az aranyon, pulzusom lüktetése is egyenletes, józanul kimért. Bezzeg-ember vagyok köztetek, háhh! Aztán nagyot zökent a villamos, s gondoltam, ez az út vezethet akár a halálba is, talán ez pont életem színtere, talán ez a villamos én vagyok... És milyen érdekes lenne, ha Woland megjelenne itt is. Ő szereti az

Feladat:

Helyezd a következő párbeszédet egy metaforikus történet kereteibe! Adj címet írásodnak!

– Mester, álomban kérdeztem tőled valamit, de már csak a választ tudom. Így hangzott: A test formálja a fuvalát, a fuvala formálja a lelket. Mily kérdésre adtad ezt a választ?

Ha nem tudod a kérdést, akkor nem ez volt a válasz.

• **Kelemen Hunor:** „Egyrészt szakemberként kell bizonyítanunk, másrészt pedig magyarként, erősítve a nyelv, az irodalom bölcsőjét.”

ilyen lehetetlen helyzeteket, az ilyen lehetetlen gondolatokat.

*

Esti, Esti.... Már megint különbnek érzed magad, mi? – kérdezte Woland.

– De hát te is látod, hogy milyenek. Mint valami pantomim-figurák, nevetségesek, dróton ranganak. Ajkukon, arcukon még egy röpke fintort sem lehet látni.

És te mégis honnan gondolod, hogy más vagy? – gúnyolódott Woland, mint általában.

Érzem, Mester, érzem. És én kérdezek, ugyebár. Merek kérdezni, fontolóra venni, meghányi-vetni, eltöprengeni rajta, kockázni a gondolattal, mérlegelni, belátni.... Na, szóval érted.

De a te hibád az, hogy sosem mondd ki a választ, Esti – oktatott.

Nem az én dolgom osztani az eszet.

Mily frappáns! – kacagott. De szeme feketéje elsötétült. Ez akkor történt, ha

eszébe jutott egyezségünk. Úgy beszélünk, hogy amikor már kifogyok a kérdésekből, vagy pontos válaszok nélkül maradok, övé leszek.

És mondd... kérdésed van-e még?

Van, de most nem az foglalkoztat.

Hanem?

Mester, álomban kérdeztem tőled valamit, de már csak a választ tudom. Így hangzott: a test formálja a fuvalát, a fuvala formálja a lelket. Milyen kérdésre adtad ezt a választ?

Ha nem tudod a kérdést, akkor nem ez volt a válasz. És jól figyelj, NEM TUDOD A PONTOS VÁLASZT! – s ördögi mosolya ült ki szájára.

*

Aznap egy sötét fiatalember feltűrt gallérral sétált végig Szent Mihály útján, hóna alatt egy pálcikaemberrel, aki kérdések és válaszok nélkül tűrte, hogy vigyék...

A színész halála

Boér Máténak, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium 11. osztályos diákjának 1. helyezést elért dolgozata

Mintha az éjszaka sötétsége felé zuhanó éltető fénykorong rántotta volna magával azt a tüzet, mely e génuszt hajtotta az élet viharvert, ingoványos talaján, úgy zuhant el Zetelaki Zoltán, ki mindig oszlopként állott mind az élet nagy színpadán, mind a világot jelentő deszkákon, midőn a Nap a zenitről a horizont felé ereszkedni kezdett.

Hősi erőfeszítéssel tart a Halál jeges karmai ellen a tág szívű nép s

felemelvén még lélegző testét a fekete földről, elvitték oda, hol társadalmunk néhány jeles tartópillére minden áldott nap megvívja véres ütközeteit a halál vad szolgálival, s kezdetét vette a heroszi küzdelem. Mintha a lázadó gigászok támadtak volna fel sziklasírkajából, hogy új ostrommal támadjanak az Olümposz kietlen sziklái ellen! Egymásnak feszült az emberi nem minden tudása s a könyörtelen Enyészet e

hatalmas csatában. De fájdalom, elbukott e harcok indulattól hajtott sereg, s a büszke fő lehanyatlott a Nappal, elmerült a jeges acéltorokban.

Ámde szent küldetésének teljesítésében még e grandiózus bukás, tragédiába illő végzet sem állíthatta meg eme kősziklaként tornyosuló koronáját a teremtsnek: midőn az est szürke függönyeinek leszállta után a Lear király előadásra készült, megkésve bár egy kisé, de a nagy ember megérkezett. Bár viaszszín arcába fáradt feketeséggel mélyedtek az acélos tekintetű szemek, s a minden színpadon elhangzó szavaknak rejtőzködő tudója sem pihenhetett a kezdetnek kezdetén, végül Zetelaki, ezen fájdalmas titán kerekedett felül, s mint akit láthatatlan isteni kezek vezetnek, úgy játszott a szerepét. S az igazi tetőpont még csak ekkor következett: oly hűséggel adta vissza a halál pillanatát, hogy dühöngő orkánként üdvözölte nagyságát a nyíltszíni taps.

S midőn azt mondták neki, ambróziával, mi neki kijárna, nem is szolgálhatnak, de azért meghívnák estebédre, ő visszakozott, így szólván:

– Súlyos terhek nyomták ma a vállaim, pihenni vágyom.

Feladat:

Írd át Örkény István következő egypercesét egy romantikus elbeszélő szerepébe illeszkedve!

A színész halála

Ma délután az Üllői út egyik mellékutójában eszméletét veszve összeesett Zetelaki Zoltán, a népszerű színművész.

A járőrök bevittek a közeli klinikára, de ott hiába próbálták a tudomány legújabb vívmányaival – még vastüdővel is – életre kelteni. A jeles színész, hosszú haláltusa után, este fél hétkor kiszorult; tetemét átszállították a Bonctani Intézetbe.

A Lear király esti előadása e tragikus esemény ellenére is zavartalanul folyt le. Zetelaki késett ugyan egy kicsit, s az első felvonásban feltűnően fáradtnak látszott (néhol szemlátomást a sűgő segítségére szorult), de aztán egyre jobban magára talált, s a király halálát már olyan meggyőző erővel jelenítette meg, hogy nyíltszíni tapsot kapott érte.

Utána hívták vacsorázni, de nem ment. Azt mondta:

Ma nehéz napom volt.

Szórványközpontot terveznek a Magyar-Zsil partjára

Olasz és spanyol nyelvet is oktatnának

Szórványközpontot hoznának létre Lupényben – az intézményt rendhagyó szórványkollégiumként képzelik a kezdeményezők. A központnak ugyanis nemcsak oktatási-nevelési szerepe lenne a Magyar-Zsil mentén, hanem szociális, sőt karitatív is.

Az erdélyi kollégiumhálózat sajátos színfoltja

„Nehéz helyzetben levő román bányászgyerekeket is fel szeretnénk karolni, egy rend ruhát, lábbelit, tanszereket és a könnyebb megélhetést biztosító anyagi támogatást nyújtva nekik” – mondta el Antal Amália, a lupényi RMDSZ egyik vezetője. Benedekfi Dávid lupényi RMDSZ-elnök a jövődébeli szórványközpont pragmatikus mivoltát hangsúlyozta, hiszen a tantervbe az olasz és spanyol nyelv oktatását is tervezik bevezetni, arra gondolva, hogy az Urikány-Lupény-Vulkány vonalon igen sokan „ingáznak” a mediterrán országok időszakos munkatelepeire. Mint kifejtette, szép számmal akadnak olyan családok, akik szociális gondok miatt nem élnek az oktatás adta lehetőségekkel – magyarok és románok egyaránt. Az elnök többször is kiemelte: a Lupényi Szórványközpont azért is hozna sajátos szintet az erdélyi kollégiumhálózatba, mert nem kizárólag alapítványi pénzekből tartanák fenn, hanem bevonnák ebbe a mágnaszférát is.

Csökkenőben a magyar diákok száma

Kasza Mária, a Lupényi Elméleti Liceum keretében működő Általános Iskola igazgatója elmondta: a magyar 1–8. osztályosok száma folyamatosan csökken (2007-ben 64, 2008-ban 60, 2009-ben 56, 2010-ben 40 magyar elemista, illetve általános iskolás járt a magyar tagozatra, a 2011/2012-es tanévben pedig 35. Ez a következőképpen oszlik meg: az összevont 1–4. osztályban 3/6/1/6, az összevont 5–7. osztályban 6/6, a 6–8. osztályban 2/8. A szomszédos Vulkányból hat gyereket hoz naponta az iskolabusz. Az elemzések során kitűnt, hogy valójában nem drasztikus csökkenésről van szó, hanem hullámszárról, ugyanis a magyar óvodások száma 11-ről 13-ra nőtt. Az is egyértelművé vált, hogy a viszonylagos földrajzi, illetve társadalmi elszigeteltség miatt – a Magyar-Zsil völgye amolyan önálló lelkiséggel rendelkező kistérség a Hunyad megyei Petrozsény által fémjelzett Zsil-völgyének – a pedagógusok hozzáállásának, nehézségeinek, személyes gondjainak hatványozott szerepe lehet egy-egy tanév sorsában. A völgy bányászainak fokozatos bezárása is befolyásolhatja a beiskolázási számokat, hiszen az állagositások közben elbocsátott bányászokat hivatalból átveszi a lupényi Déli Bánya és a Vulkányi Bánya.

Nem könnyű a Vulkányi Általános Iskola magyar tagozatának beiskolázási terveit sem felvázolni. „Nálunk csak elemi működik magyarul – mondja Illyés Katalin igazgató –, ötödiktől általában Lupényba mennek a gyerekek. 11-en vannak összesen, egy tanerővel. Elsőben 1, másodikban 2, harmadikban 2, negyedikben 6 kisdíák tanul.

• A Lupényi Általános Iskola a Lupényi Elméleti Liceum keretében működik

Szkeptikusok és derűlátók

A Lupényi Szórványközpont létrehozása ügyének ellenzői is vannak. Egy részük a kiszámíthatatlan demográfiai mutatók miatt ódzkodik a gondolattól, másokat a kistérség egyik sajátos jelensége, a egyes házasságokból adódó lélektani mozgatóerők kiismerhetetlensége tesz skeptikussá. Ismét mások úgy érzik, hogy a viszonylag közeli Dévai Téglás Gábor Liceumba kellene a Magyar-Zsil völgye diákjait irányítani, hiszen ott bentlakás várná a gyerekeket. A kezdeményezők viszont derűlátók, a fenti ellenvetéseket tényekkel és adatokkal ellensúlyozzák. „A legfontosabb dolog az, hogy a völgy bányái ott maradtak biztosan meg, ahol a magyar tagozatok működnek: Lupényban és Vulkányban. Ez nem lehet véletlen egybeesés – mondta Benedekfi Dávid RMDSZ-elnök, aki felvázolta a Magyar-Zsil völgye 6 bányájának jelenlegi állapotát. Ezek szerint a nyakmezői (Câmpul lui Neag) lezártak tekinthető (bejárata tőfelszín lett), a Valea Brazuluiit ugyancsak bezárták és befedték, akárcsak az aninószait; az urikányi és a parosényi 2018-ig működhet (itt a fejtéssel párhuzamosan az állagositás is elkezdődött); a lupényi Déli Bánya és a Vulkányi Bánya viszont működik – és több ezer bányásznak biztosít megélhetést.

SZABÓ CSABA

Beszélgetés Zsigmond Emesével, a *Napsugár* főszerkesztőjével

„Az esztétikai igényességből nem engedünk”

Idén ismét kerek évfordulót ünnepel Erdély méltán legnépszerűbb gyermekirodalmi folyóirata, a *Napsugár*: 55 éve neveli, oktatja a kisiskolásokat, formálja irodalmi ízlésüket, serkenti gondolkodásukat. Az eltelt több mint félszáz esztendő nem múlt el nyomtalanul: a *Napsugár* úgy tudott haladni a korral, megfelelve a változó igényeknek, hogy közben mit sem veszített minőségéből, színvonalából. Jelenlegi főszerkesztője, Zsigmond Emese immár húsz esztendeje igazgatja a lap és az időnként kistestvérnek is nevezett *Szivárvány* sorsát. Beszélgetésünk során elsőként arra kértem, idézze fel első találkozását a *Napsugárral*.

– Állandóan a kezünkben járnak a régi évfolyamok összegyűjtött példányai, és amikor ezeket lapozgatom, meglepődve veszem észre, hogy gyerekkoromból emlékszem a rajzokra, képregényekre. 1955-ben születtem, a *Napsugár* 57-ben indult, kétéves voltam, amikor az első szám megjelent. Valószínűleg a növegem miatt ott volt a családukban, én pedig emlékszem a legelső lapszámaira is. Főként a rajzok maradtak meg, és

nista éra után megérhettem azt, hogy cenzúramentes, szabad munkát végezhattunk. Rögtön lecseréltük a *Haza sólymainak* nevét az eredetileg is javasolt *Szivárványra*, a *Napsugár*nak pedig – és ezt büszkén mondhatom az akkori szerkesztőkkel együtt – mindössze két oldalát kellett átszerkeszteni, kicserélni a szövegeket, a gyerekek számára érthetően megírni a '89 decemberi eseményeket. A lap többi része vállalható maradt azután is. Ezt minden méltatónk kiemeli: a *Napsugár* egyik értéke a többi mellett, hogy a lehető legkevesebb politika volt benne, '57-től '89-ig is.

– Mit tudsz ezekről az évekről: mekkora erőfeszítésbe került a szerkesztőségnek, hogy vállalható lapot adjanak ki az akkori körülmények között?

– Bizonyára diplomáciai munka is bőven volt mögötte. Tény, hogy a legjobb szerzők és a legnevesebb grafikusok voltak a lap munkatársai, és ez már önmagában biztosított egy irodalmi és művészi szintet. Volt az úgynevezett „musz-ananyag”: ami muszáj és kötelező. Ezt mindenkinek nehezen vette be a gyomra, ezért beosztották: nagyszerű íróink-költőink negyedévente fordítottak egy-egy vonalas román verset vagy megírták a vezércikket: másként nem jelenhetett volna meg a lap. A cenzor elsőként a címlapot nézte, itt volt leginkább jelen a politikum, belül pedig a második és harmadik oldalon. Onnan jöhetett a szép, igazi magyar irodalom, a magyar történelem, a mondák, népmesék, játékok, rejtvények, úgy, ahogy az máig megvan a *Napsugárban*.

– A lap kenyeret biztosított olyan neves szerzőknek, akik akkoriban a politikai rendszer miatt máshol nem közölhettek.

– Akkoriban legalább tíz nagy név dolgozott a szerkesztőségben, külső munkatársként pedig Erdély sok neves alkotója. Kenyeret és közlési lehetőséget biztosított

a *Napsugár*, mert azok a szerzők, akik a felnőtt irodalomban kizárólag a kommunista ideológiával átitatott műveket közölhették volna, a gyerekirodalom virágyelvén el tudták mondani az igazabb, mélyebb, sőt a lázadó mondanivalójukat is. Kányádi Sándornak a gyermekversei erre örök példaként szolgálnak, de Bajor Andor satirikus meséi is ilyenek voltak. Bálint Tibor is megtalálta a módját, hogy belelopja a társadalomkritikát gyönyörű történeteibe, és minden más szerző is. Ezeket az idők és a népes szerkesztőséget vissza is sírjuk, hiszen most mindössze Müller Kati kolléganőmmel ketten szerkesztjük a két lapot. A könyvelést és az irodai munkát Imecs Veronka és Pauer Ildikó végzi, Tulogdi György és Salamon Károly pedig havonta bejárják Erdélyt az autókkal, viszik a lapot, segítenek a pedagógusokkal való kapcsolattartásban.

– Soha nem akartatok behódolni valamilyen új irányzatnak?

– Igyekeztünk a piaci szempontoknak, a gyerekek ízlésének és a változó világ követelményeinek is megfelelni. Ezt azonban úgy tesszük, hogy aki kézbe veszi, az elismeréssel fütttyentsen egyet a szép lap láttán. Az esztétikai igényességből nem engedünk. Vannak folyóiratok, és vannak magazinok: mi folyóirat vagyunk, ennek minden szellemi és esztétikai rangjával. A magazinok az eladhatóságra, a piaci haszonra törekednek, el is érik a nagy példányszámot, de rontják az olvasók ízlését. Ami a külföldről behozott, de itt Erdélyben is megjelenő, olcsóbb hatásra pályázó lapokat illeti: nehezen álljuk a versenyt velük, de ebben segítségünkre vannak a pedagógusok.

– Mennyiben változtak meg a gyerekek igényei az idők során?

– Állandó párbeszédet folytatunk a pedagógusokkal, enélkül nem tudnánk végezni a munkánkat. Részben tőlük,

Fotó • MÜLLER KATI

• Zsigmond Emese: „Igyekszünk a piaci szempontoknak, a gyerekek ízlésének és a változó világ követelményeinek is megfelelni.”

ez mostani szerkesztői munkám során is tanulság: a grafika az első, amivel a gyerekeket meg tudjuk fogni. És nem mindegy, hogy giccses, rajzfilmfigurákat utánzó rajzzal közelítünk hozzájuk, és rontjuk az ízlésüket, vagy olyan, művészi mércével mérhető grafikával, amivel máig is tele van a *Napsugár*. De emlékszem Marton Lili meséire, a *Tóbiás és Kelemenre*, Kányádi Sándor verseire is. Kamaszkorom, majd egyetemista éveim alatt szem elől tévesztettem a *Napsugárt*, amíg meg nem születtek a gyermekeim. 1989 óta vagyok a szerkesztője. Tízévi tanárkodás után kerültem a szerkesztőséghez, és néhány hónap kommu-

részben a gyerekek leveleiből értesülünk az igényekről. Ha egy szóban szeretném megragadni, azt mondanám: egyre túrelmetlenebbek a gyerekek, és ez minden új generáción lemérhető. Ez a felismerés a *Napsugár*ban olyan értelemben tükröződik, hogy igyekszünk rövidebb szövegeket közölni, a hosszabb lélegzetű meséket pedig szép nagy képekkel megszakítani, könnyebben fogyaszthatóvá, pihentetővé tenni. Kószabósza a segítségünk ebben: van egy kíváncsiságból doktorált kis sárkányunk, aki már bemutatta a gyerekeknek a világot, az országokat. Bemutattuk néprajzi értékeiket, történelmüket, jellegzetes ételeiket, az ottani gyerekek szokásait. Most Kószabósza a mesterségeket mutatja be a gyerekeknek úgy, hogy mindennek leásunk a gyökeréig. Újdonságnak számít a sport is, szintén Kószabószával, Müller Kati kolléganőm szerkesztésében. Sok képpel, kevés szöveggel a sportágakat mutatja be a gyerekeknek. Minden úton-módon próbáljuk őket felállítani a számítógép, a tévé előtt. Bár a *Napsugár* a kezdetektől máig irodalmi folyóirat, a hangsúlyok kicsit eltolódtak: az ismeretterjesztés és a játék is fontos szerepet kap, több oldalon keresztül. Ami viszont új: a szervezett és támogatott irodalmi és mesemondó versenyeken kívül kitaláltunk egy saját sportversenyt, *Napsugár öttusa* néven. Természetesen nem lovagolnak, úsznak és célba lőnek a gyerekek, hanem öt, számukra elérhető, falun is, sportterem és sportpálya nélkül is gyakorolható sportágat, labdavezetést, egyensúlyozást, stafétát, célba dobást stb. gyakorolnak. Tavaly szerveztük az első ilyen országos versenyt Kolozsváron, és mivel a csíkszentdomokosiak csapata nyert, idén Csíkszentdomokosra megyünk öt-tusázni.

– *Hogyan találtok új és újabb szerzőkre?*

– Közel egy évtizedig, 1990-től 2000-ig nagyon nehéz volt friss anyagot találni. Akkoriban több klasszikus magyar irodalmat és népmesét közöltünk, mert hullámvölgyben volt a hazai és a magyarországi gyermekirodalom is: kevés értékes gyermekvers és próza született. Alkotás-lélektani szempontból ez teljesen érthető: az írók a cenzúra megszűntével a felnőtteknek szánt műveiket igyekeztek megírni, és megszűnt az a fajta kényszer, ami a kommunizmus idején a gyermekirodalom felé fordította őket. Ebből a hullámvölgyből már kifelé tartunk, mert 2000 óta ismét elkezdtek

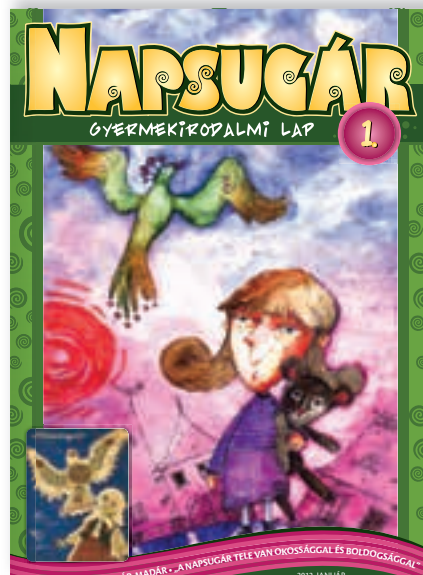

• A *Napsugár* legelső, 1957. januári és 2012. januári száma

nagyyszerű alkotások születni. Büszkéek vagyunk rá, hogy a *Napsugár*ban megjeleni 55 éve folyamatosan rangot jelent. Megkeresett bennünket legelső meséivel Zágoni Balázs, legelső gyermekverseivel és meséivel Máté Angi, Balázs Imre József, Demény Péter. László Noémi pedig az az alkotó, aki nem jutott semmiféle hullámvölgybe, mert '90 óta napjainkig szinte minden lapszámban jelen van, és annyi gyerekek iránti érzékenység, szeretet és alázat van benne, hogy ő témára is tud nekünk írni bármikor. Büszkén fogadtuk a kéziratokat és azonnal közöltük, hiszen tudtuk, hogy ez nem csak a gyermekeknek öröm, de nekünk is ad egyfajta új tartalmat, hogy a néhány évig gyengébben termő irodalom most új erőre kapva tér vissza lapunkba. Ugyanez érvényes a grafikusokra. Rajzol nekünk a kezdetektől máig Soó-Zöld Margit, Unipan Helga, de megjelentek a fiatalok: Keszeg Ágnes, Szilágyi Tosa Katalin, Tomos Tünde, Bak Sára, Fazakas Csilla, Szabó Zelmira, Kovács Katalin, Orosz Annabella.

– *Mi a tapasztalatod: mennyire olvasnak még a mai gyermekek?*

– A *Napsugár* és a *Szivárvány* még mindig havonta 39 ezer példányban eljut Erdély sok száz városába, falujába: ebből azt merem következtetni, hogy legalább ennyit elolvasnak. Az elemisták kezvelmi időszakban vannak, mivel még nagyon hallgatnak a tanítóikra, és ha a tanítók olvasásra biztatják őket, akkor olvasnak. A kicsik még szépen, helyesen írnak. Ezt

azért hangsúlyozom, mert sokan panaszkodnak arra, hogy ezek a már kialakult igények és szokások ötödik osztálytól kezdenek leépülni a gyermekekben. Mi csodás gyöngybetűkkel és helyesen írt levelek százát kapjuk, miközben a nagyobb osztályokban a tanárok szerint a gyerekek nem kis része funkcionális analfabéta. Valamit elfelejtenek közben, amit egyszer már megtanultak.

– *Milyen jövőt látsz a Napsugár és a Szivárvány előtt?*

– Amíg mellettünk állnak a pedagógusok és rajtuk keresztül, az ő közvetítésükkel a szülők, addig a gyerekekhez is eljuthatunk. És amíg a gyerekek kezébe kerül ez a kiadvány, addig nem féltünk a jövőjét. De hogy minőséggel teljen meg, és valóban azt nyújtsa a gyerekeknek, amit az alapítók akartak, és amit azóta mi is vállalunk és folytatunk: az olvasásra nevelést, az erkölcsi nevelést, az emberré és magyarrá formálást, ahhoz kell az alkotók munkája, kedve, felénk fordulása. Mi tagadás, anyagiak is kellenek hozzá, ezt a mindenkor szerkesztők feladata előteremteni. Én hiszem, hogy ez az egész együtt, ami az olvasókból, az olvasók és a szerkesztők között közvetítő felnőttekből, a szerkesztőkből és a számunkra a szellemi értékeket megteremtő alkotók munkájából együttesen alakul ki, mindaddig, amíg az írott lapok létezni fognak, fennmarad.

SÁNDOR BOGLÁRKA

Nem vehetik többé figyelembe az egyetemek a gimnáziumi átlagot

Igazságosabbá tennék a felvételit

Ha ugyan a 2012/2013-as tanévtől nem is sikerül még gyökeresen megváltoztatni a romániai egyetemi felvételi rendszert, lényeges áttörést jelent az oktatási minisztérium márciusi rendelete, amelynek értelmében a következő tanévtől a felsőoktatási intézmények már nem vehetik figyelembe a felvételi alkalmával a jelentkezők gimnáziumi évek során szerzett jegyeit vagy négyéves átlagát. Sokan ugyanis azzal érvelnek, hogy ez a kritérium igazságtalan volt, mivel a különböző vidékek különböző iskolái nem egységes mércével mérték a diákokat, ezért ezeknek a jegyeknek/átlalosoknak nem szabadna mérvadóknak lenniük a fiatalok életének egyik legfontosabb momentumában.

A *Hivatalos Közlöny*ben március 13-án megjelent minisztériumi rendelet egyértelműen fogalmaz, a felsőoktatási intézmények az eddigi gyakorlattal ellentétben a 2012/2013-as tanévtől nem vehetik figyelembe a középiskolai négy év során szerzett jegyeket, illetve ezek átlagát. A felvételin szerzett végzős jegybe mindössze az érettségi próbákban kapott jegyeket vagy az érettségi vizsgán szerzett értékelések átlagát számíthatják be az egyetemek, ugyanakkor szóbeli vagy írásbeli felvételi vizsgát is szervezhetnek majd.

Felszámolnák az igazságtalanságokat

„Bátorítjuk, hogy az egyetemek ismét szóbeli vagy írásbeli felvételi vizsgákat szervezzenek. Mivel az érettségi is igen szigorú, a felsőoktatási intézmények nyugodtan támaszkodhatnak leendő hallgatóik elbírálásakor ezekre a jegyekre is.”

mérettetésben, amelyből kikerülnek a leendő egyetemi hallgatók. Inkább egy korrekt érettségire támaszkodunk, amelynek során az elbírálási kritériumok valamennyi oktatási intézmény-

tulajdonképpen az, hogy a továbbiakban nem lehet figyelembe venni a középiskolai négy év átlagát” – magyarázta az államtitkár.

Nem lehet vizsgáztatni

Mivel mind a rendelet, mind annak hivatalos indoklása jócskán megkésett, az egyelőre borítékolható, hogy igazi felvételi vizsgákra csak azokban a felsőoktatási intézményekben lehet számítani, ahol ezt már korábban így határozták meg. Máshol annyi újítás várható, hogy amennyiben a felvételi kritériumrendszerben azt határozták meg, hogy a bejutáshoz egyaránt figyelembe veszik a gimnáziumi átlagot, illetve az érettségi eredményét, ott a felvételiztetőknek le kell mondaniuk a négyéves átlagról, s csakis az érettségi eredményét vehetik figyelembe. Szóbeli vagy írásbeli vizsgát ugyanis a miniszteri rendelet ellenére sem hirdethetnek meg most már, a vonatkozó törvény értelmében ugyanis a felvételi kritériumrendszerét legkevesebb hat hónappal korábban meg kell hirdetni. Erre pedig semmiképp nem maradt idő, hiszen a nyári felvételi-vizsgaidőszak már júliusban elkezdődik.

Nem lesznek lényegi módosítások
Hasonlóképpen nyilatkoztak egyébként az elmúlt időszakban az erdélyi felsőoktatási intézmények vezetői is.

ben megegyeznek” – indokolta a rendelet bevezetésének szükségességét Cătălin Baba oktatási miniszter.

Király András, az oktatási minisztérium RMDSZ-es államtitkára a téma kapcsán elmondta, a minisztérium nem kötelezi az egyetemeket a felvételi vizsga visszavezetésére, az intézmények maguk dönthetik majd el, hogy élnek-e ezzel a lehetőséggel, ezt azonban már eddig is megtehették. „Az egyetemen lényeges módosítás

Lefelé a csúcsról

Romániában a valaha legtöbb egyetemista a 2007/2008-as tanévben volt, amikor közel egymillió, azaz 907 353 személy látogatta valamely felsőoktatási intézmény előadásait. Érdekes adat összehasonlításképpen, hogy az 1991/1992-es tanévben az egyetemisták száma ennek alig negyede volt, összesen 215 226 felsőoktatási intézményi hallgatót regisztráltak országos viszonylatban. A történelmi rekord azonban tiszavirág-életűnek bizonyult, 2008 után ugyanis csökkenésnek indult a hallgatók száma. A 2009/2010-es tanévben például már „alig” 775 319 egyetemista volt, akiknek csaknem fele (322 337) magánegyetemen folytatta tanulmányait. A szakemberek szerint a hallgatók számának hirtelen visszaesése nagyban a bolognai rendszer bevezetésével magyarázható, ugyanis az addig négy év egyetem, egy év mesteri típusú képzést a három év egyetem, két év mesteri típusú képzés váltotta.

Soós Anna, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) rektorhelyettese is arról beszélt, hogy a különböző karok már benyújtották a felvételi módszertanára vonatkozó szabályzataikat, amelyekben mindössze a gimnáziumban szerzett jegyekre vonatkozó részeket fogják a továbbiakban kijavítani. „A 2012/2013-as tanévben már nincs lehetőségünk felvételi vizsgákat szervezni, ezt legalább egy évvel a beiratkozások előtt közölni kell a diákokkal. Az elképzelések szerint ugyanakkor az azt követő, 2013/2014-es egyetemi évben ezzel szemben minden karra kiterjedő, valós felvételi vizsgával szeretnénk felmérni a jelentkezők felkészültségét” – mutatott rá a rektorhelyettes. Hozzátette, a középiskolai négyéves jegyek, illetve ezek átlagának figyelmen kívül hagyása határozottan pozitív változtatás, hiszen az egyes gimnáziumok között jelentős különbségek vannak. Elmondása szerint az új módszer a jó iskolának fog kedvezni, ahol a diákok nehezebben szerezték meg a kiváló értékeléseket, a rendszer ugyanakkor csak abban az esetben lesz működőképes, ha az érettségi vizsga legalább olyan mértékű szigorúsággal zajlik majd, mint az elmúlt évben.

Dávid László, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) rektora szintén úgy vélte, már nincs lehetőség a következő tanévre vonatkozó felvételi rendszer lényegi módosítására, így a középiskolai jegyek megszüntetésén kívül nem változtatnak a már kiadott szabályzatokon. „A tanügyben jelentkező problémák megoldására átgondolt, hosszú távú lépésekre van szükség, nem utólagos tűzoltásra. A gimnáziumi értékelések figyelmen kívül hagyása mindenképpen eredményes, mindenki jól tudja, hogy az egyes iskolák között jelentős színvonalkülönbség áll fenn, így az elsőévesek körében nagymértékű a lemorzsolódás, ez pedig mindannyiunk számára hátrányokkal jár” – magyarázta a rektor. Dávid ugyanakkor hangsúlyozta, a klasszikus értelemben vett felvételi vizsga helyett olyan egységes rendszer bevezetésére lenne szükség, amely nem a pillanatnyi tudást, hanem a diákok képességeit méri fel. „Nem arra vagyunk kíváncsiak, hogy a beiratkozó megfelelő módon felkészült-e a vizsgára, hanem, hogy képes lesz-e elsajátítani az általa

választott szak tudásanyagát” – szögezte le Dávid László.

Jónak tartja az egyetemi felvétellel kapcsolatos változtatásokat János-Szatmári Szabolcs, a Partiumi Keresztény Egyetem (PKE) rektora, ugyanakkor azt mondja, igazi előrelépés akkor történne, ha országos

öt-hat szakra is beiratkoznak egyszerre, és csak utólag döntenek el, hogy végül melyiknél maradnak. A PKE-n egyébként jelenleg a két művészeti szakra van készségeket felmérő felvételi vizsga, képzőművészetre, illetve zenére. A rektor megjegyezte: ősztől semmiképp nem vezetnek be a vizsgákat a

- Az új módszer a jó iskolának fog kedvezni, ahol a diákok nehezebben szerezték meg a kiváló értékeléseket

színt mindenütt bevezetnék a felvételi vizsgát, és nem hagynák nyitva annak a lehetőségét, hogy az egyetemek pusztán érettségi jegyek alapján

„A tanügyben jelentkező problémák megoldására átgondolt, hosszú távú lépésekre van szükség, nem utólagos tűzoltásra. A gimnáziumi értékelések figyelmen kívül hagyása mindenképpen eredményes, mindenki jól tudja, hogy az egyes iskolák között jelentős színvonalkülönbség áll fenn.”

válogassák meg hallgatóikat. A rektor szerint ez minőségi javulást hozna a felsőoktatásban, egy vizsgára ugyanis készülni kell, így valószínűleg megszűnne az a „divat”, hogy a jelentkezők

többi szakon, azokat ugyanis február óta hirdetik a leendő hallgatók számára, és nem szeretnék most megváltoztatni a már közzétett feltételeket. Annyit azonban kénytelen módosítani az egyetem, hogy a felvételi pontokból kikerül a négy középiskolai év átlaga vagy jegyei, így vizsga híján csak az érettségi eredmény marad meg kritériumként – legalábbis idén.

Hasonlóképpen nyilatkozott Marilen Pirtea, a temesvári Nyugati Egyetem rektora is. „Nem szervezünk felvételi vizsgát. Játzsma közben nem fogjuk megváltoztatni a játékszabályokat. Egy esetleges vizsgát hat hónappal korábban be kellett volna jelenteni. Így mindössze az érettségi átlagot fogjuk számításba venni, ami amúgy is jóval relevánsabb kritérium, mint a gimnáziumi átlag vagy az ott szerzett jegyek” – fogalmazott az intézményvezető, aki szerint idővel majd lehet dönteni arról, hogy a bánsági egyetem is szervez vizsgákat a felvételizők számára.

BÁLINT ESZTER

Médiaoktatás a kolozsvári Montessori iskolában

Iskola másként – fordított „képköznapok”

Melyik diák nem örül annak, hogy padban ülős szigorú tanórák helyett játékokban, izgalmas programokon vehet részt? Mai felnőtt fejfel visszagondolva repültem volna ilyenkor én is az iskolába. Idén az oktatási tárca jóvoltából a húsvé-

ti vakációt megelőző héten, április 2–6. között, az Iskola másként rendezvény-sorozatnak köszönhetően minden tanintézmény változatos tevékenységeket szervezett diákjai számára. Kimozdultak a hivatalos tanórákról kirándulásokra,

előadásokra, workshopokra, múzeumokba. Diákokkal is konzultálva olyan programokat szerveztek az iskolák, amelyek ugyan az oktatást szolgálták, viszont nem a megszokott keretek között, hanem szélesebb, szokatlanabb területeken való kalandozás közben a diákok saját képességeiket próbálgathatták, ismerkedhettek szakmákkal, lehetőségekkel.

Egyetemek, könyvtárak, múzeumok kapui nyíltak meg az érdeklődő osztályok előtt, azonban nem oktatási intézmények is csatlakoztak a rendezvény-sorozathoz diákokat fogadva, bemutatva tevékenységeiket, vetélkedőket és játékokat szervezve. Tűzoltók, sürgősségeket ellátó egészségügyi intézmények dolgozói, rendőrök fogadtak gyerekcsoportokat, bemutatva munkaeszközeiket, hétköznapi eseményeit. De volt olyan iskola, ahol fákát ültettek, iskolanapokat szerveztek. Minden korosztály számára izgalmas és érdekes lehetőségek nyíltak, hogy önmagukat felfedezzék és iskolájuk szürke hétköznapijainak között megtapasztalhassák a tanulás játékosabb, azonban hatásos módszerét. A pedagógusok számára nem volt könnyű feladat a programok szakszerű kiválasztása, azonban a szervezésre adott idő alatt mindenki a saját osztálya igényei szerint alakíthatta ki az alternatív programot.

A kolozsvári Montessori iskola diákjai az amúgy a tantervből hiányzó médiaoktatást választották, azaz a filmkészítés rejtelmeivel ismerkedtek egy teljes héten keresztül. Fiatal, már szakmában dolgozó alkotók meséltek nekik a film történetéről, a filmkészítés nehézségeiről, a különböző műfajokról, animációról, miközben a lelkes diákok saját ötleteiket valósíthatták meg. A hét végére két kisjátékfilm és két animációs film készült el.

A film mint művészet a képfajták technikai megsokszorozódásának és a vizuális tömegkultúra globalizálódásának korszakában igen komoly kérdésekkel szembesül. A mai gyerekek már egy teljesen vizuális kultúrán alapuló világban nőnek fel. Az interneten minden információ elérhető, amire csak kíváncsiak, számtalan videó jut el hozzájuk, azonban nagyon fontos, hogy ezeket értékelni, értelmezni és szűrni tudják. Számukra a képekkel

- Az első nap a négy csapat az előre kigondolt ötletekből storyboardot készített, majd gyártási tervet és második nap már a forgatások is elkezdődhettek.

- Nehéz feladatot vállalt a Lego animációt készítő csapat. Azonban az aprólékos munka sem vette el lelkesedésüket, és a több napon át tartó fázisonkénti fotózást türelmesen és nagyon ügyesen végigvitték

való történetmesélés néha könnyebb, mint szavakba öntve megfogalmazni gondolataikat, érzéseiket. Rendkívül fontosnak tartom, hogy már nagyon fiatal korban megismerjék a diákok a filmek valódi értékét és kifejező eszközeit. Erre kitűnő lehetőség egy ilyen pár napos workshop, ahol a szakmai ismeretek mellett csapatmunkát is tanulnak.

A művészfilm és minden filmes műfaj a 80-as évek óta csöndben kezd átalakulni. A technika rohamos fejlődésével, és a filmkészítés mindenki számára elérhetővé válásával, most már a filmnézés nem csak a borongós őszi délutánokon való ellazult mozizást jelenti. Olyan kifejező eszköz is lett, amelyet érteni és értelmezni kell. A mai művészfilmek már nemcsak lassúságukkal tűnnek ki, hanem sokkal inkább olyan világba ragadják el a gyanútlan érdeklődőt, ami egykönnyen nem befogadható, tanulni kell megérteni a vizuális világot. A csapból folyó sokféle film közül értékelni kell az olyan különleges élményt nyújtó alkotásokat, amelyek az addig felépített egyéni világrendet megdöbbenéssel megváltoztatják.

A művészet művészetként való felismerése egyre inkább a teoretikusok dolga, miközben a művészet újabb és újabb formáinak teremtése az alkotókra maradt. Viszont a mindennapi nézőnek igen sok nehézséggel kell megküzdenie ahhoz, hogy számára elérhető legyen egy művészinek minősített film. A gyerekekből a jövő vizuális ingereit értelmező felnőttek lesznek, fontos, hogy tudatosan nézzék és értsék az alkotásokat.

A Montessori iskolában töltött egy hét alatt számomra világossá vált, hogy az 5–8-os diákok nagyon nyitottak a filmművészet iránt, a sok vizuális inger hatására könnyedén készítettek storyboardot, gyártási tervet. Számukra már nem volt meglepő, hogy egy filmet nem a jelenetek sorrendjében forgatják, tisztában voltak a műfajok közötti különbségekkel. Csak sosem próbálták ki, hogy milyen is csapatban elkészíteni egy filmet, amiben ők maguk a szereplők és alkotók is.

A csapatmunka során egymást is sokkal jobban megismerték. Mindenkinek megvolt a maga feladata: rendező, operatőr, gyártásvezető, viszont bátran kipróbálták egymás szerepeit, hiszen ez volt a játék lényege.

A forgatásokat követően a két filmes csapat nekifogott az anyagok rendszerezéséhez, megvágásához. Ekkor szembe-sültek azzal, hogy a filmkészítés közben a

- Pár napra az iskola igazi legoparadicsommá változott, legkedveltebb játékuk közben azonban megtanulták, hogy 24 kockát kell fotózniuk 1 másodperc mozgóképhez és minden egyes mozgásfázist aprólékosan ki kell dolgozniuk

- A gyurmafigurákhoz kitűnő kézügyességre és türelemre volt szükség, amíg a figurák megmozdulhattak

legrövidebb folyamat a konkrét forgatás, viszont minden a vágóasztalnál dől el.

A gyurmaanimációt készítő csapatnak sem volt könnyű feladata, nekik a figurákat is meg kellett tervezniük és a környezetet is ki kellett találniuk.

A negyedik nap végére azonban már mindenki számítógépeken dolgozott, hangokat keresett, stáblistát írt, egyesek már a következő filmterveiken és a folytatáson gondolkodtak.

Az egy hét alatt nagyon sok újdonságot tanultak, csapatmunka közben próbára teheték kommunikációs és kifejező tehetségüket, kapcsolatteremtési és

problémamegoldó képességeiket pedig fejleszthették a figyelő tanári szempárok előtt. Úgy éreztem, fontos és maradandó élményekkel gazdagodtak a diákok az egy hét alatt, és remélem, hogy ebből az idei kezdeményezésből nemcsak egy gyorsan égő szalmaláng marad, hanem évek múlva már egy hagyományokkal és komoly múlttal rendelkező esemény lesz minden iskola életében.

TÓTH ORSOLYA

Beszélgetés a tanító rendek szellemiségéről Fejes Rudolf Anzelm apáttal, premontrei rendi prépost prelátussal

Évszázados korszerűség

Amit az 1948-as államosítás és tanügyi „reform” több mint négy évtizeden át elrontott, azt a változás óta eltelt huszonnégy esztendő mintha semmiképpen sem tudná visszafordítani: ha nagyrészt nem is nyíltan és félreérthetetlenül kimondva, de nagyon sokan idegenkednek az egyházi oktatástól. Túlhaladott, idejétmúlt, a mai világban nem a lelki élet az első... — gyakran hallani ilyen és ezekhez hasonló mentegetőzéseket. Pedig ha történetiségében nézzük egyház és iskola kapcsolatát, azonnal kiténik, hogy mindig is a legkorszerűbb szellemiséget hordozta az egyházi oktatás. De vajon mennyire érvényes ez a 21. században, a hosszú időn át végzett rombolást mennyire lehetett/lehetne visszaépíteni — erről beszélgettünk Fejes Rudolf Anzelm apáttal, premontrei rendi prépost prelátussal.

– A premontreiek eleve tanító rendként létesültek?

– Nem, dehogya: a tanítás és az egyház egyre szorosabbá váló kapcsolata a történelmi fejlődés egyik terméke, lévén, hogy az oktatás eleinte a kolostorokban és a királyi udva-

Fotó: NAGY ORSÓLYA

felépült az intézmény. De visszatérve a kolostori scholákbeli oktatásra: jó ideig a hét szabad művészetet tanították – a grammatikát, retorikát, dialektikát, aritmetikát, geometriát, asztronómiát és zenét, majd később kezdték a filozófiát (dialektikát) a teológiával ötvöztetni, bővíteni a zenei oktatást, illetve arab hatásra az orvostudománnyal is foglalkozni –, a markánsabb szakosodás pedig már a pápa jogköréhez tartozó középkori egyetemek alapításával egyidejű. A középkorban a négy leghíresebb európai egyetem a bolognai, a párizsi, az oxfordi és a cambridge-i volt, de a reneszánsz, az antik világ újrafelfedezése ezen a téren is nagyon jelentős fejlődést hoz. A humanisták között több volt a klerikus, mint a világi személy, Vitéz János például nagyváradi, unokaöccse, Janus Pannonius pedig pécsi püspök volt. De majdnem biztos, hogy Mátyás király is jól tudhatott olvasni, különben nem lett volna olyan fontos számára a könyvtár-építés. Összefoglalva tehát: a középkori és a reneszánsz idők oktatásában a hit és az értelem párhuzamosan volt jelen. A kommunizmusban aztán ezt a két alapelemet próbálták egymástól elválasztani, sajnos elég nagy sikerrel, és sokak számára épp emiatt érthetetlen, miért lenne manapság szükség egyházi oktatásra. Arról ritkán vagy egyáltalán nem esik szó, hogy az egyházi oktatás három fő pillérre épül: szemléletet ad a világról, az Istenről és az emberről.

rokban zajlott, vagyis ott, ahol könyvtár is helyet kaphatott. Köztudott, hogy mennyire hiányos, szinte kizárólag a papság kiváltsága volt az írásbeliség, a nemesi ifjúság csak kis részben volt írástudó. A kolostorokbeli scholák – innen ered a középkori filozófiai irányzat, a skolasztika megnevezése – nem teológiák voltak, mivel azokban az időkben a világi közhivatalokat is papok töltötték be. A premontreiek például úgynevezett hiteleshelyi működéssel, illetve birtokjárással is foglalkoztak. A locus credibilis – a hiteleshely – egyféle ősi közzjegyzőség volt, a birtokjárás pedig talán leginkább a mai földmérésnek felelt meg. Mindkét tevékenység nagyon fontos volt a különböző birtokadományok, intézményalapítások pontos nyilvántartása miatt is.

– Mint ahogy azt az 1055-ből származó, első ráánk maradt magyar nyelvemlék, a – mai írásmóddal – „Fehérvárra menő hadi útra” is bizonyítja?

– Pontosan: a Tihanyi Apátság Alapítólevelében, akárcsak a többi hasonló iratban körülírták a birtokot, amin aztán

– Kérem, válaszolja röviden ennek a három pillérnek a lényegét.

– A világról adott szemléletünknek, a végességnek az igaza éppen mostanában, a nagy válságban lett nyilvánvalóvá, kezdve azzal, hogy a Föld tartalékai végesek, a nyakló nélküli pazarló fogyasztás máris visszavágott. Emellett az is világos, hogy bizonyos fejlődési folyamatok csak átalakulások, nem adják, nem adhatják meg a végtelenség biztonságát. Az Istenről adott szemléletünk lényege, hogy a szeretet sokkal nagyobb a rossznál. Ez a szemlélet felborítja az emberi kategóriákat: az ember ugyanis nem képes önmagát megváltani, a megváltás feltétele az volt, hogy Isten fia emberré lett, szenvedett, meghalt, majd feltámadt. Végül a harmadik pillér, az emberről adott szemlélet az embert gondolkodó – homo sapiens – és erkölcsi – homo moralis – lényként kezeli, akinek szabad akarata van, amit nemcsak képes, de tud is gyakorolni. Ebben a hárompillérű szemléletmódban – mint Isten attribútumai – együtt jelenik meg a legfelsőbb Jó, a legszebb Szépség és a legigazabb Igazság – célunk, hogy erre neveljük a ráánk bízott ifjakat. Úgy is

mondhatnám, hogy az oktatásunkban hatalmas szerepet játszik ez a cél, a kereszténység tulajdonképpen ezért vette át a görög filozófiából a teleológiát. A telosz célt jelent, ami viszont nem azt jelenti, hogy egy cél érdekében bármit el lehet követni, vagyis mi nem valljuk a Machiavelli leírta „cél szentesíti az eszközt” elvet. Mi részcélokban gondolkodunk, amit mindig a fiatal fejlettségéhez mérten nézünk. Meg kell szeretetni a célt, el kell mondanunk, hogy az erény egy habitus, mint egy ruhát, fel kell öltetni – a görögök is ugyanezt vallották a virtusról. És ami mindig, de manapság különösen nagyon fontos, hogy rádöbbsentsük az ifjúságot: a tudományokat csakis erénnyel lehet művelni, vagyis meg kell tanítani, meg kell tanulni a tudományműveléssel szembeni alázatot. Emellett az egyház arra is mindig figyelt, hogy az ember élő organizmus, különböző testi bajokkal, nyűglódésekkel. Az egyház megpróbál a bajra, a szenvedésre felkészíteni – a Keresztút is ezt bizonyítja. Az például, hogy Cirenei Simon segíti Jézusnak a kereszttvitelben, világosar: mutatja, hogy a mi „bajaink” hozzáadódhatnak a máséhoz – vagyis mi közösségben, közösségként látjuk az embert, nem a manapság annyira számára fontos individuumként.

„És ami mindig, de manapság különösen nagyon fontos, hogy rádöbbsentsük az ifjúságot: a tudományokat csakis erénnyel lehet művelni, vagyis meg kell tanítani, meg kell tanulni a tudományműveléssel szembeni alázatot.”

– A premontrei rend mellett más rendek is foglalkoznak tanítással – híresek a piarista és a jezsuita iskolák, illetve a nőnevelés szempontjából fontos orsolyiták. Beszéljünk röviden az ő munkájukról is.

– A jezsuiták az ellenreformáció idején kezdték el tevékenységüket, nagyon jelentősek az iskoláik, de nem kifejezetten tanító rend. A piaristák, a kegyesrendiek már inkább csak a tanítással foglalkoztak, illetve kifejezetten tanító rend volt az úgynevezett iskolatestvérek. A 18. századi felvilágosodás, konkrétan pedig a francia forradalom nagy változásokat eredményezett az egyházi oktatásban: Franciaországban például majdnem teljesen megszűntek az egyházi iskolák, s bár az osztrák császárság nem pártolta a liberalizmust, II. József császár 1787-ben a premontrei rendet is megszüntette. I. Ferenc adta ki 1802-ben a diploma restitutionale, ami előírja, hogy attól kezdve csak tanítással foglalkozzunk. Nagyváradon végül az 1807–1808-as tanévtől kezdhetjük a működést, átvéve az addigi jezsuita iskolaépületet, később pedig megépíthettük a főgimnáziumot, aminek a visszaszolgáltatása sajnos a mai napig nem sikerült. 1772-ben alakult az Orsolya Intézet, elsődleges célkitűzése a szegény leánygyermek felkarolása, 1855-ben a vincések egy bölcsőde alapításával kezdik meg nagyváradi működésüket, 1858-ban pedig beindul az Immaculata Intézet, ami ugyancsak a leányneveléssel foglalkozott, középszinten, vagyis ahogy akkoriban nevezték, polgári iskolát tartva fenn.

– A főgimnáziumba ezek szerint csak fiúk járhattak?

– Magántanulóként lányok is, egyébként csak fiúk, hisz abban az időben szó sem volt koedukációról.

– És a tanárok egyaránt lehettek egyháziak és világiak? Hisz Juhász Gyula költő, a Nyugat első nemzedékének jelentős tag-

ja, A Holnap antológia szervezője két évig volt az iskola tanára. Létezett valamiféle szabályozó intézkedés?

– Természetesen. Az 1850-es évektől kezdve ugyanis a pap-tanárok számára a tanításhoz nem volt elég a teológiai végzettség, kellett még legalább egy felsőfokú képesítést is szerezniük. Erős volt a hierarchikus szervezettség, úgynevezett tanszékek működtek az iskolában, a vezető egy idősebb szakmai tekintély volt, akit a prépost nevezett ki. A szaktanárok neki voltak alárendelve. A pályakezdő fiatal tanárok

például csak szükség esetén tanítottak felső tagozaton, egy-egy tanár nem tanította végig a nyolc gimnáziumi osztályt, az utolsó két évfolyamot a tanszékvezető tanította. Úgy is mondhatnám, hogy ebben a módszerben rejtett a siker receptje, mivel a felsőbb osztályokban aránylag hamar kiderült az esetleges hiányosság és azt időben lehetett pótolni. Ha valaki következetesen nem úgy látta el a munkáját, ahogy azt elvárták tőle, akkor kiment plébánosnak. Ilyen „váratlan” események következtében alkalmaztak világi tanerőket, mint Juhász

Gyulát is, aki helyettesként jött valakinek a helyére, aki elment tanszékvezetőnek más iskolánkba. 1802-től, amikortól újraindult a munka, nagy hangsúlyt kaptak a reáltárgyak, hisz a 19. század a technikai fejlődés százada is volt egyben. És nagyon figyelték a tanárok képzésére és továbbképzésére. Vakációban például kötelező volt szakmai, tanulmányi úton részt venni, külföldre, nagy egyetemi központokba mentek ilyenkor. A saját szak mellett négy tantárgyat kellett tudnia tanítani minden tanárnak: hittant, latint, magyar irodalmat és történelmet. Nagy hírű tudós tanárunk, Dr. Károly József Ireneusz fizikus, aki 1880-tól 1923-ig volt az iskola tanára, majd tanszékvezetője, amikor Váradra került, előbb magyar irodalmat tanított. Az ő egyénisége nagyon jól példázza a premontrei oktatás szellemiségét, mivel nemcsak naprakész volt a világ legújabb tudományos felfedezéseivel – készített röntgenfelvételeket –, de Marconit megelőzve használta diákjával együtt a távirót, így tartva a kapcsolatot a szentmártoni rendházban élő rendtársaival. Felfedezését nem szabadalmaztatta, így a világ az olasz tudós nevéhez kapcsolta ezt a forradalmi újítást. De Károly Irénnek (a korabeli magyar névhasználat így emlegette) köszönhető Nagyvárad villamosítása, illetve a villamosközlekedés bevezetése. A délutáni gyakorlati foglalkozásokon sok tehetséges diákját vette maga mellé a kísérletezésekben, amit egyébként más tanszékvezető is megtett, mivel a tanszékvezetők voltak egy-egy szakterület szertárának az őrei. Károly Irén fizikuma mellett nagyon híres volt Tausz Alajos fűvészkertje és az állattani gyűjtemény. Minderre egy másik alkalommal majd részletesebben visszatérhetünk, most mindennek előtt azért említettem, hogy példázom: az egyházi oktatás semmiképpen sem jelent valamiféle visszahullást a középkori ájtatoskodó mentalitásba, épp ellenkezőleg, az évszázados hagyomány folytonos megújulásáról, korszerűsödéséről kell/kellene inkább beszélnünk és mint ilyet szorgalmaznunk.

MOLNÁR JUDIT

• Ha előtte megbeszéljük, akkor könnyebben megy

• Próbálunk a nyüzsgésben a sakkra koncentrálni

• Saját készítésű Van Der Graf generátor és elektrosztatikus bóbíta

A gyergyósi Fogarassy Mihály

A Fogarassy Mihály Általános Iskola Gyergyószentmiklós legnagyobb általános iskolája, ahol 24 osztályban 632 gyerek tanul. Az oktató-nevelő munkát nevelési tanácsadó, fejlesztő pedagógus, illetve logopédus segíti. Az újra való nyitottság jegyében vezették be immár több mint egy évtizede a Step by step alternatív módszert. Gyermekközpontú, változatos programokat kínál, barátságos környezetet nyújtó iskola, ami annak köszönhető, hogy összetartó, munkáját hivatásnak tekintő tantestülettel büszkélkedhet. Itt fontos a szeretet, a türelem, az egymásra való odafigyelés, a szülőkkel, gyermekekkel való pozitív viszony kialakítása. A pedagógusok arra töreksenek, hogy ne csak tudást,

• Fordított napon forog az iskolaudvar is

Zentmikulósi Általános Iskola

hanem minél több élményt nyújtsanak tanítványaiknak. Temérdek színes programot szerveznek, ezzel is szélesítve a diákok érdeklődési körét. Minden évben megrendezésre kerül a Gólyabál, a Mikulásbuli, a gyerekek karácsonyi és év végi műsora, a diákok, illetve a tanárok-szülők farsangi bálja, az elsős Step by step osztály 100 napos ünnepsége, tematikus nyílt napok, közös kirándulások, erdei iskola, hagyományőrző napok, a Tőzsde, az osztályok közötti sportbajnokságok, a nagynépszerűségnek örvendő tanár-diák foci, illetve kosármérkőzések, a Fogarassy Mihály püspök életéről szóló iskolák közötti vetélkedő, a földrajzverseny, a vers- és mesemondó verseny.

• A székelyruha ünnepélyessé teszi a napot

• A Tudás Tőzsdéje

FOTÓK: LÁZÁR NÓRA, FÜLÖP ZOLTÁN

• Kézműves foglalkozások a suliban

Konferencia a tudás és tanulás jegyében

A Babeş–Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Kara keretében működő Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet – korábban Humán és Reál Tudományok Módszertana Tanszékek – munkatársai harmadízben szerveztek neveléstudományi konferenciát március 30–április 1. között. Míg előző két alkalommal az oktatási folyamat új módszerei, illetve interaktív eszközei kerültek

katársai intézményük legújabb kiadványait és internetes folyóiratait mutatták be. Fóris-Ferenczi Rita dékánhelyettes a tavalyi konferencia előadásaiból összeállított kötetet, Demény Piroska a *Gyakorlatközelben* címmel újtára induló didaktikai sorozat első – *A projektmódszer óvodai alkalmazása* címet viselő – tagját, Marchis Julianna pedig az *Acta Didacta Napocensia* és a *PedActa* nevű tudományos folyóiratokat ismertette.

Az intézeti irodák egy részének és a rendezvénynek is készségesen otthont adó egyházi intézmény vezetője, Bálint Benczédi Ferenc erdélyi unitárius püspök ünnepi imáját és a Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet igazgatójának köszöntő-bevezető gondolatait négy plenáris előadás követte. A budapesti ELTE Neveléstudományi Intézetétől érkezett Vámos Ágnes a szervezeti tanulásról mint új közös minőségről, illetve a köz- és felsőoktatás tanulni képes szervezeteinek előnyeiről szolt, és az ehhez kapcsolódó kutatási eredményeket ismertette, míg a debreceni Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán tanító Pincésné Palásthy Ildikó az átlagtól eltérő iskolai teljesítményt jelölte ki értelmezési keretként, és elsősorban a tanulási zavarra fókuszálva kereste a pedagógus felelősségét és lehetőségeit. Érdekes és mindenképpen továbbgondolásra késztető előadás volt a szervező intézet székelyudvarhelyi kihelyezett tagozatáról érkezett Dósa Zoltáné, aki a felnőtt és a gyermek, a tanító és a tanuló közötti pedagógiai helyzet, azaz a kultúra átörökítését segítő folyamat pszichológiai aspektusait elemezte, majd a mai gyermek – mint egy teljesen új kultúra teremője – által megszerzett tudás ésszerű felhasználási lehetőségeire kérdezett rá. Ehhez a problémafelvetéshez is kapcsolódtak Szócs Domokosnak, a bukaresti Oktatási, Kutatási, Ifjúsági és Sportminisztérium Kisebbségi Oktatási Főosztálya vezérigazgatójának a tanulás „forradalmasítását” sürgető gondolatai. „Egyeniskolák helyett a személyre szabott tanulásra kell áttérni! Az oktatás ipari modelljéről át kell térni a mezőgazdasági modellre!” – fogalmazott, majd – a hozzá érkezett kérdésekre válaszolva – többszörösen nyomatékosította a tanár ilyen irányú személyes elköteleződésének, hitének fontosságát.

A rendezvényt Pásztor Gabriella, a bukaresti Miniszterelnök-helyettesi Hivatal oktatásügyi államtanácsosa is megtisztelte jelenlétével.

A konferencia négy országból érkezett közel száz résztvevője a kisiskolás kor, speciális nevelés, tanárképzés, tanár-továbbképzés, tanulás másképpen és neveléstörténet témakörök mentén kialakított szekciókban folytatta a munkát. „Az előadásoktól és a szekciókban zajló vitáktól elsősorban azt várjuk, hogy azok minél több működőképes példára mutassanak rá és minél több, a továbbfejlődést segítő új gondolatot fogalmazzanak meg” – mondta Demény Piroska.

OZSVÁTH JUDIT
a BBTE Pszichológia és Neveléstudományok Karának adjunktusa

- A konferencia négy országból érkezett közel száz résztvevője a kisiskolás korról, speciális nevelésről, tanárképzésről érkezett

fókuszpontba, addig idén a neveléstudomány két alapfogalma, a tudás és a tanulás kérdése köré szerveződtek a lassan nemzetközivé váló rendezvény plenáris és szekcióelőadásai. „A pedagógia- és rokontudományok terén folyó kutatások folyamatosan gazdagítják az oktatás-tanulás-tudás összefüggéseivel kapcsolatos ismereteket, az eredmények pedig időről időre újabb elméleti szintézisekhez vezetnek, árnyalva a tanulásról és tudásról alkotott képünket” – emelte ki megnyitó beszédében Demény Piroska intézetigazgató, konferenciaelnök, aki szerint – az előző évek gyakorlatához hasonlóan – az idei témaválasztást is befolyásolták az oktatáspolitikai prioritásai. „A tanulás és tanítás alkalmazott módszereinek és általában a pedagógusok módszertani repertoárjának a gazdagítása számos országban, így Romániában is oktatáspolitikai prioritássá vált” – mondta. Az ezekről szóló tanácskozások, viták számára kíván lehetőséget biztosítani minden évben ez a tudományos rendezvény. A bármilyen szintű oktatásban részt vevő pedagógusokon túl a konferencia nyitott a pályára készülő fiatalok előtt is, akik idén is szép számban vállaltak aktív részvételt a programon. A Kolozsváron tanuló leendő óvoda- és iskolapedagógusok munkáiból szervezett – immár hagyományosnak mondható – interaktív kiállítás, illetve az általuk vezetett társasjáték-bemutató sajátos színpontot kölcsönzött a rendezvénynek. Újításnak számított viszont az a programpont, melynek keretében a Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet mun-

Könyvet jelentetnek meg az előkészítő osztályról a BBTE Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézetének oktatói

Az iskola-előkészítés fortélyai

Útbaigazítás pedagógusoknak

A 2011-ben megjelent Tanügyi Törvény megváltoztatta a romániai iskolarendszer felépítését, ennek következtében a hatéves gyermekek is iskolakötelesekké váltak. A törvényt a 2012/2013-as tanévtől gyakorlatba is ültetik, így szeptembertől az iskola hatáskörébe fog tartozni a hatéves gyermekek oktatása-

„A kötetet olvasva megismerhetjük az előkészítő osztály bevezetésének körülményeit Romániában, megtudhatjuk, hogyan oktatják, nevelik más európai országokban a hatéves gyermekeket.”

nevelése, iskolára való felkészítése. Mint minden változás, ez is bizonytalanságot szült az érdekeltek körében: milyen lesz az előkészítő osztály, hogyan fognak benne foglalkozni a gyermekekkel? Ezek a kérdések a szakemberekben is felmerültek, többek között a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Karán működő Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézetének oktatóiban, akik úgy gondolták, hogy az iskola-előkészítő osztály eredményes működtetéséhez ők is hozzájárulhatnak szakmai tudásuk közzététele által. Elhatározták, hogy könyvet írnak arról, miként is lehetne megvalósítani az előkészítő osztályban zajló pedagógiai tevékenységet annak érdekében, hogy a lehető legjobb feltételeket biztosíthassák a hatéves gyermek számára. Az elhatározást tett követte, az Ábel kiadónál előkészületben van a könyv (júniusra várható a megjelenése), melynek célja, hogy gyakorlati útbaigazítást nyújtson azoknak a pedagógusoknak, akik szeptembertől előkészítő osztályban fognak tanítani. De miről is szól a kötet? Milyen témaköröket érint?

Gyakorlatközeli szemléletmód

A kötetet olvasva megismerhetjük az előkészítő osztály bevezetésének körülményeit Romániában, megtudhatjuk, hogyan oktatják, nevelik más európai országokban a hatéves gyermekeket. Bemutatja a hatéves gyermek személyiségfejlődésének sajátosságait, amely alapját képezi a fejlesztés folyamatának, hiszen nem felejtethetjük el, hogy függetlenül attól, hogy a gyermeket az óvodában vagy az iskolában neveljük, a gyermek ugyanaz marad, és fejlettségi szintje meghatározza azokat a feltételeket, amelyek megléte nélkül nem tud eredményesen fejlődni. Az előkészítő osztályban zajló munka megtervezésének sajátosságait mutatja be a harmadik fejezet, majd ezt követi a kötet legterjedelmesebb része, amely az osztályban zajló tanulási folyamat gyakorlati megvalósításához nyújt útbaigazítást. A fejezet három alappillére épül: az első a diagnosztizálás momentumára, hiszen az osztályba lépő gyermeket először meg kell ismernünk, tudnunk kell, milyen fejlettségi szinten áll, ezt követi a fejlesztés folyamata, melyet egyfelől az előírt kompetenciák és a meghatározott hat műveltségi terület alapján

„A könyvet melléklet zárja, melyben a gyakorló pedagógus konkrét példákat, tervek, leírásokat, útmutatókat találhat mindennapi munkája megvalósításához.”

mutatunk be, másfelől pedig kitérünk a pedagógusi munkának más vetületeire is: a szülőkkel való kapcsolattartás formáira, a speciális nevelési igényekkel rendelkező tanulók fejlesztésére, a gyermekek fejlesztésének módszertani sajátosságaira, az optimális tanulási környezet kialakítására, a pedagógus

„A szerzők szakmai tapasztalatukat felhasználva kívánnak javaslatokat megfogalmazni arra vonatkozóan, miként érhetjük el, hogy a hatéves gyermek is otthonra leljen az iskolában.”

személyiségére. A fejlesztő folyamat harmadik alappillére az értékelés, a kötet bemutatja az előkészítő osztályban zajló értékelés sajátosságait is. A könyvet melléklet zárja, melyben a gyakorló pedagógus konkrét példákat, tervek, leírásokat, útmutatókat találhat mindennapi munkája megvalósításához. A kötet szemléletmódja, mint a sorozat címe is jelöli, melyben megjelenik, gyakorlatközeli. A szerzők, (az óvó- és tanítóképzésben, tanárképzésben dolgozó oktatók, külső munkatársak, illetve a hatéves korosztályt jól ismerő óvodapedagógusok, az elemi iskolai oktatásban jártas tanítók) szakmai tapasztalatukat felhasználva kívánnak javaslatokat megfogalmazni arra vonatkozóan, miként érhetjük el, hogy a hatéves gyermek is otthonra leljen az iskolában, játszva fejlődjék, élvezettel és örömmel tanuljon. Tanácsot adnak arra vonatkozóan, hogyan maradjunk hívek az ókori római és görög hagyományhoz, miszerint az elemi iskola a kellemes foglalatosság, játék színhelye, amelyben a gyermekek szívesen végzik a gyönyörködtető tevékenységüket, ami nem más, mint a tanulás.

**SZABÓ-THALMEINER
NOÉMI**
a BBTE Pszichológia és
Neveléstudományok
Kara Szatmárnémeti
Kihelyezett
Tagozatának
adjunktusa

Kimenő Összművészeti Diákfesztivál Gyergyóalfaluban

• A művészetek iránt érdeklődő diáksereg

• „Elvisz minket a szél” – énekelt a Kistehén frontembere

• A szövegmondó vetélkedő zsűrije döntést hoz.
(Kádár Kincső múzeumpedagógus, Rácz Norbert unitárius lelkész, Szabó Eduárd színész, Mészáros Sándor, a Kalligram Kiadó főszerkesztője, Jánosi Vivien diák és Dézsi Szilárd rendező)

Lehetséges, hogy egy elismert szerző tizenéves gyerekek irodalmi szárnypróbálgatásait kövesse figyelemmel? Előfordulhat, hogy a művészetek iránt érdeklődő fiatalok hivatásos rendező és színész irányításával színházat játszanak, vagy egy grafikus vezetésével új képeket alkossanak? Kaphat-e lehetőséget bármely 5–12. osztályos diák arra, hogy napilapot írjon és munkái még aznap az olvasók kezébe kerüljenek? Igen. Ez mind megtörtént a KIMENŐ Összművészeti Diákfesztiválon Gyergyóalfaluban, ahol április 12–15. között Zalán Tibor író, költő, drámaíró irodalmi műhelyt, Dézsi Szilárd rendező és Szabó Eduárd színművész színház műhelyt, Ferencz Zoltán grafikus grafikaműhelyt, Gergely Imre, Pethő Melánia és Balázs Katalin újságíró pedig újságíró műhelyt vezetett. A műhelyek keretében több mint negyven diák próbálhatta ki, milyen érzés alkotni, gyakorolta a véleménynyilvánítás különböző formáit, és megtanulta megfontolni az őt és a munkáit ért kritikát. Már csak ezért is érdemes beszélni a KIMENŐRŐL, pedig ezek csak a zártkörű programok voltak, ahova a diákok pályázati úton jutottak be. Délutánonként viszont minden művészet- és társágkedvelő érdeklődő előtt nyitott volt a fesztivál: író-olvasó találkozók, színházi előadások, koncertek és vetélkedők biztosítottak tartalmas kikapcsolódást. Közel hatszázan voltak kíváncsiak mindekre, és mindazok, akik az Antropocentrum Egyesület fesztiválján töltötték a kimenőjüket, díjakkal, új poénokkal, új érzelmekkel és új történetekkel gazdagodva térhettek haza.

BONCZIDAI ÉVA

• Szilágyi István író, a *Helikon* című irodalmi folyóirat főszerkesztője mutatja be a lapot. (A szerkesztőségéből itt volt még Papp Attila Zsolt, Demeter Zsuzsa és Karácsonyi Zsolt)

Nemzetközi szépolvasó verseny a Bihar megyei Élesden

A negyedik alkalommal, Élesden, április 5-én megrendezett Lugosi Mihály Szépolvasó verseny mottója egy Jean-Paul Sartre-idézet volt: „Egy pillanat múlva értettem: a könyv beszél. Áradtak belőle az ijesztő mondatok, mint megannyi százlábú, csak úgy nyüzsgöttek a szótagok és betűk, nyújtogatták kettős magánhangzóikat, rezegtették a dupla mássalhangzókat, az orrhangokat, a zöngéseket, közben szünetek és sóhajok; tele voltak ismeretlen szavakkal ezek a mondatok, megrészegedtek önmaguktól, önön tekervényeiktől, velem mit sem törődve; olykor eltűntek, még mielőtt megérthettem volna őket, máskor már előre tudtam, mit mondanak, ám ők csak hömpölyögtek tovább, el nem engedtek volna egy vesszőt sem.”

A verseny főszervező intézménye az élesdi Constantin Șerban 1–8. osztályos Iskola és a helyi Castrum Egyesület volt, illetve helyi támogatók: a Református Egyházközség és a Polgármesteri Hivatal. A szépolvasó versenyhez az elmúlt három év alatt összesen 518 gyermek csatlakozott, az idén számuk 276-tal nőtt. Április 5-én, az Iskola másképp keretében tartott döntőn 78-an versenyeztek, őket 61 pedagógus készítette fel. A vetélkedő tisztelegni kívánt néhai nt. Lugosi Mihály élesdi lelkipásztor emléke előtt, aki sokat tett az élesdi magyar diákok anyanyelvi tudásának továbbfejlesztéséért. A rendezvény fővédnöke Pető Csilla parlamenti képviselő volt. A versenyzők a Sebes-Körös menti, Bihar és Szilágy megyei, illetve az anyaország néhány magyar tannyelvű, alsós osztályaiban tanuló diákok voltak. A résztvevők két fordulóban mérték össze tudásukat: első körben egy szabadon választott művet, másodjára pedig egy kötelező szöveget kellett felolvasniuk, első látásra. A zsűri olyan szempontok szerint értékelt, mint egy tartalmilag összefüggő szövegrész (gondolati egység) egy levegővétellel való elmondása, a szó szerkezetek összetartozása, a hangok időtartamának érzékelése, érzékeltetése, a tiszta, szép kiejtés, a hangtani jelenségek (pl. hasonulás) kiejtésben való tudatos alkalmazása,

A SZERZŐ FELVÉTELEI

• Szabadon választott műveket is felolvastak a kisdíjakok

• A szervezők minden versenyzőt díjaztak: senki sem távozott üres kézzel

a versenyzők életkori sajátosságainak megfelelő szabadon választható szöveg kiválasztása. Ezenkívül a diákoknak figyelniük kellett a hangmagasságra, a hang árnyalására, a mondat dallamának és hanglejtésének tiszteletben tartására is. A szervezők minden

versenyzőt díjaztak: senki sem távozott üres kézzel a szépolvasó versenyről.

**CIAVOINÉ LÉTAI
ANDREA HAJNALKA**
tanárnő, főszervező

A környezettudatos életmódra hívják fel a figyelmet az aradi diákok

A magyarországi Kerek Világ Alapítvány *Székelykapuk – zöld kapuk* elnevezésű pályázatára benevezett az aradi Csiky Gergely Főgimnázium is. „Diákjaink vállalták hét tematikus plakát elkészítését és a projekt népszerűsítését, vagyis elmagyarázzák a környezetvédelem, a háztartás gazdaságos üzemeltetésének, az anyagok újrahasznosításának a fontosságát – mondta Rogoz Marianna tanárnő. – Ezek a kollázsok megtekinthetők iskolánk folyosóján, de különböző intézményekhez is elvittük bemutatni.” Tétje is van a munkának, mert bár a projekt az önkéntességet tartja szem előtt, ha ügyesen dolgoznak a diákok, egy horvátországi nyaralás lesz a jutalmuk az alapítvány részéről. „Nem

ez a legfontosabb, de a díjat sem vetjük meg” – jegyezte meg Murvai Dávid tizenegyedikes diák, akinek egy régi, környezetbarát házát kellett bemutatnia. „Ennek a lényege, hogy felmenőink olyan házakat építettek, mint a szélmalomház, vízimalomház, hogy gazdaságos legyen annak a fenntartása, és harmóniában tudtak élni a természettel, nem szennyezték azt” – mondta.

A projektben részt vevő diákok vallják, hogy a magánéletben is igyekeznek óvni a környezetüket. „Én személy szerint figyelek erre, meg most már nálunk nem is viszik el a műanyag palackokat, csak ha külön gyűjtjük. Egyébként itt, Aradon, a szelektív hulladékgyűjtésre nincs

túl nagy lehetőség, de amennyire lehet, figyelek erre” – mondta egyikük, Simó Gizella tizenegyedikes diák. „Szeretem a természetet, és gondolkodom is a környezetvédelemre, valamivel talán többet, mint mások. Leoltom a villanyt, mikor kimegyek valahonnan, nem hagyom a vizet folyni, csak úgy hiába. Szelektíven gyűjteni nem igazán érdemes, mert a szemetesek mindent egy helyre dobznak, úgyhogy nem érek vele semmit, hogy én külön szétválogatom” – tette hozzá a szintén tizenegyedikes Miklós Zoltán. Dávid még szkeptikusabb nyilatkozott e tekintetben. „Reménykedem, de nem hiszem, hogy az elkövetkezendő tíz évben itt valami nagy átalakulás lenne ezen a téren.”

A Csikyé az év iskolája cím

A Biztonságos Internetezés Világnapja alkalmából meghirdetett országos pályázaton Az év iskolája címet nyerte el az aradi Csiky Gergely Főgimnázium. A pályamunkát az iskola Sigur.info-csapata készítette el.

A versenyt a *Salvați Copiii România* elnevezésű szervezet hirdette meg, és több állami intézmény is felkarolta, mint a tanügy- és a belügyminisztérium. „Több kategóriában is lehetett versenyezni, például az év iskolája, az év tanára, illetve az év önkéntese csoportban – magyarázta Ilona János, informatika- és számítástechnika tanár. – Megpróbáltunk minél több kategóriában indulni, és például a projektek versenyében, ahová egy kétperces kisfilmet küldtünk a tavalyi maturan-duson való fellépésünkről, 546 közül a 14-ek lettünk, a tanárok versenyében a negyedik helyet sikerült megszerezni, Az év iskolája versenyben viszont az első helyet szereztük meg!”

Másfél éve működik a négy diák és Ilona János alkotta Sigur.info csapat, amely a város, illetve a megye magyar iskoláiba, sőt Dévára is eljutott a biztonságos internetezés fontosságáról szóló előadásokkal. „A diákoknak új

tapasztalat volt, hogy nem a padban ülnek, hanem a katedra mögött állnak s onnan beszélnek az osztályhoz. Azt hiszem, 27 tevékenységet tartottunk, különböző korcsoportú diákoknak, illetve tanároknak, és örömmel fogadták a hallottakat” – vélte a vezető tanár. Mindenkinek meghatározott feladata van a társaságban. Tóth Evelin tartja a vezető előadást, megbeszéli a hallgatósággal, hogy milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe, illetve felhívja a figyelmet a virtuális világban leselkedő veszélyekre. Moroz Annamária a közösségi oldalak nem megfelelő használatáról értekezik. Sok tizenhárom éven aluli is regisztrál úgy, hogy idősebbnek adja ki magát, és olyan információkat tesz közzé, amiről nem is gondolná, hogy számára veszélyt jelenthet. Ez szerintem a személyiségfejlődésben is káros” – vélte. Mester Roland a közösségi oldalak „védőbeszédét” mondja el, a

pozitívumokról beszél, s arról, hogy a fiatalok mennyit „mutassanak meg magukból” a közzétett fotók és személyes információk révén, Nagy Attila meg többnyire a jelszó szerepét és fontosságát magyarázza el.

A csikys diákok büszkék az első díjra, a másfél éves tevékenység legfőbb hozadékának pedig azt tartják, hogy fejlődött a beszédkészségük, bátrabban beszélnek nagyobb hallgatósággal előtt, megtanultak érvelni, aminek hasznát vehetik később az egyetemen és a munkahelyen. Rolandot leszámítva a csapat tagjai idén végeznek. Ilona János szerint „ahogyan ez a csapat működött, nem fog működni egy másik”.

PATAKY LEHEL ZSOLT

Beszélgetés Kacsó Ágnes pszichológussal a kamaszkor nehézségeiről

Gyerekkor és felnőttkor határán

– A gyerek 12–14 éves kor körül a korábbinál érzékenyebbé, sebezhetőbbé, esetenként lázadóvá válik, a körülötte élő felnőttek – szülők és pedagógusok – is új helyzetbe kerülnek, hiszen nem könnyű kezelni a kamaszt, aki a gyerekkor és felnőttkor határán „egyensúlyozik”, megannyi lelki problémával, kétséggel, hangulatváltozással. Mit tanácsolsz a szülőnek elsősorban: hogy kezelje a kamaszt, aki sok esetben tüskéssé, szemtelenné válik?

– A kamaszkor sok szempontból hasonlít a kétéves korhoz, az úgynevezett dackorszakhoz. Ennek az életkornak a feladata fejlődéslelektani szempontból az autonómia kialakulása. Kétéves korban a helyváltoztatásban egyre biztosabb gyermek tudatosítja, hogy ő és az anyja két különálló személy, neki az anyától független akarata is lehet. Ezt hangsúlyozza az ebben a korban oly gyakori „nem”-mel. Már képes eltávolodni az anyjától és felderíteni környezetét. Ahhoz azonban, hogy valóban képes legyen a környezettel foglalkozni, lényeges, hogy biztos legyen abban, hogy az anyja mindig ott lesz, ha szüksége van rá. A serdülőkor feladata fejlődéslelektani szempontból az identitás kialakulása, ami ugyancsak autonómiát feltételez a gondolkodásban, az értékek kiválasztásában és döntéshozatalban. Ehhez azonban arra van szükség, hogy a szülőktől érzelmileg eltávolodjon a serdülő, hisz ki kell alakítania a saját értékrendszerét és meg kell találnia a helyét a családon kívüli világban. Ez az időszak a kísérletezések időszaka, a serdülő kipróbálja magát különböző helyzetekben, különböző viselkedési formákkal. A serdülőkor az álmodozás időszaka is, ilyenkor még minden lehetségesnek tűnik, és a kamasznak meg kell találnia a végtelennek tűnő lehetőségek közül a számára megfelelőt.

– Mit jelent mindez a szülők és általában megközelítésben a felnőttek számára?

– Vekerdy Tamással együtt mondhatjuk, hogy a kamasszal kapcsolatban a

felnőttek legfontosabb feladata: elviselni őket. A gyermekek nevelése 12 éves kor körül befejeződik, ezután csökken a fogékonyságuk aziránt, amit a felnőttek mondanak, és megnő a kortársak szerepe. A szülő számára ijesztő lehet, amikor úgy tűnik, hogy a gyermeke elfordul mindentől, amit ő próbált számára közvetíteni, de talán könnyebb, ha tudjuk, hogy ez ideiglenes. A kutatások eredményei azt mutatják, hogy ha a szülő-gyermek kapcsolat jó volt, akkor a kamaszkor lezárulta után a felnőtt gyermekek értékrendje nagyon közeli lesz a szülőkéhez. A szülőnek vigyáznia kell arra, hogy a serdülőkor folyamán ne sérüljön visszafordíthatatlanul a gyermekével való kapcsolata. A serdülőknak ugyanis van egy sor olyan tulajdonsága, amely a felnőttek számára zavaró, de nem ártalmas senki számára. Ilyen a rendetlenség a szobájukban, az öltözködési stílusuk, a zene, amit hallgatnak, a frizurájuk stb. Ezeket nem érdemes állandóan szóvá tenni, mert az állandó viták a szülő-gyermek kapcsolat rovására mennek. Veszekedésben a serdülők amúgy is jobbak, mint a felnőttek. A kamaszoknak egyre nagyobb autonómiára van szükségük a döntésekben, elvárják, hogy partnernek tekintsék őket. Mivel pontosan az autoritás megkérdőjelezése ennek az életkornak a sajátossága, az autorításra hivatkozás nem hatékony. Meg lehet azonban beszélni együtt a szabályokat, mert szabályoknak ebben a korban is lenniük kell, de fontos, hogy a kamasz értse azok értelmét. Ha azt tapasztaljuk, hogy a gyermek egy szabályt sorozatosan megszeg (pl. mindig később jön haza, mint a megegyezett időpont), akkor érdemes megkérdezni tőle, hogy ennek mi az oka. Lehet, hogy lekészte a buszt, de lehet, hogy mind egyik barátja későbbig maradhat, és szégyelli, hogy neki korábban kell hazaindulni. Ilyenkor érdemes fontolóra venni a szabály megváltoztatását, még akkor is, ha cserébe mi is kérünk valamit: például heti egyszeri rendrakást a szobájában. A problémák megbeszélésére kevés az esély, ha ad hoc beszélgetéseket

kezdemenyезünk (pl. a kamasz nézi a kedvenc filmjét és bemegyünk, kikapcsoljuk azzal, hogy „most beszélni akarok veled”). Általában hatékonyabb, ha megkérdezzük, hogy „mikor van idő, mert szeretnék veled beszélni”.

– A titkolozó kamasznak miként láthat bele az életébe a felnőtt?

Foto • FÜLÖP ZOLTÁN

• Kacsó Ágnes: „Meg lehet beszélni együtt a szabályokat, mert szabályoknak ebben a korban is lenniük kell, de fontos, hogy a kamasz értse azok értelmét.”

– A serdülő akkor tudja felfedezni a világot és megtalálni benne a helyét, ha tudja, hogy a szülei mindig ott vannak, ha szüksége van rájuk, elérhetők (érzelmileg is) számára. Ez azt jelenti, hogy figyelünk rá, észre vesszük, hogy éppen elmondana valamit, és éppen akkor készen állunk meghallgatni. Ez az egyedüli módja, hogy belelássunk az életébe. A faggatózásra nagy valószínűséggel elutasító választ fogunk kapni.

Bár a kamasz tüskés és elutasító, továbbra is szüksége van arra, hogy érezze, szeretik és elfogadják. Ne feledjük, saját magával van a legnagyobb baja, ezért elutasító másokkal is. Ebben a korban is fontos a családban együtt eltöltött, kellemes idő, ami nem a napi rutinról szól, hanem arról, hogy a

család jól érzi magát együtt. Ugyanis ez az, ami a családi kohéziót erősíti, és segít átvészelni a kisebb-nagyobb kríziseket. Természetesen a kamaszunkkal együtt válasszuk ki azt a tevékenységet, amit ilyenkor üzünk, fontos, hogy neki is kellemes legyen. Ez az együtt töltött „pozitív idő” nem a problémák megbeszélésének az ideje. Ne gondoljuk azt, hogy végre itt van a gyerekünk elérhető közelségben és ezt kihasználva „beszélünk a fejével”. Ez valóban kellemes idő legyen mindenki számára, a problémák kezelésére keressünk más keretet.

A szülőnek mindig az a feladata, hogy a gyermeke érzelmi szükségleteit kielégítse és megteremtse a feltételeket ahhoz, hogy a gyermek eleget tehessen az életkorára jellemző fejlődési feladatoknak. Nincs ez máshogy kamaszkorban sem, amikor a gyermeknek arra van szüksége, hogy a szülőkről leválva, érzelmileg eltávolodva, de érzelmi biztonságban próbálja megkeresni saját helyét a világban. És ennek a szerepnek nyilván többnek kell lennie, mint apa/anya fia/lánya. Ez érzelmileg nem könnyű a szülőknél (a kamaszoknak maguknak sem), de a kamaszkorú gyermekek szüleinek is megvannak a maguk fejlődéslélektani feladatai...

– Az iskolai életben sem könnyű kezelni a kamaszokat, talán a fiúk esetében ez még inkább igaz. A gyerek már nem fogadja el ebben a korban feltétel nélkül, amit elemiben elfogadott: a tanítónő ta-

„A gyermeknek arra van szüksége, hogy a szülőkről leválva, érzelmileg eltávolodva, de érzelmi biztonságban próbálja megkeresni saját helyét a világban.”

nácsait, az általa lefektetett szabályokat, sőt, a kislányok mintának is tekintik sok esetben. Öt-hatodiktól azonban a gyerek kezdi kritikusan szemlélni a felnőttek világát, és ebbe természetesen beletartoznak az iskolai élet, a tanárok által leszögeezett szabályok. Ez ellen lázadhatnak is, nyilvánvalóan. Hogyan tehetik a tanárok, osztályfőnökök zökkenőmentesebbé ezt az évekig tartó, a felnőttkor felé vezető átmenetet?

– A tanárookra az a feladat hárulna, hogy az iskola szigorúan beszabályzott, hierarchizált közegében teret teremtsenek a kamasz tanulók növekvő autonómiaigényének. A nagyobb konfliktusok elkerülése érdekében egyre kevesebbet kellene az autoritásra hivatkozni, és egyre inkább partnernek kellene tekinteni a gyermekeket. Jó lenne bevonni őket a döntésekbe, és a keretek között minél több autonómiát hagyni nekik: dönthessenek olyan helyzetekben, ahol ez lehetséges. A serdülő számára nagyon fontos, hogy értse a szabályok értelmét. Nem érdemes olyan szabályokat hozni (az iskolában sem), amelyeknek a betartását nem fogja követni senki. Azon túl, hogy a serdülő nem fogja betartani ezeket csak azért, mert azok egy autoritástól származnak, még azt is megtanulja, hogy a szabályok értelmetlenek, és csak azért vannak, hogy kijátsszuk őket, és ugyanezzel az attitűddel fog viszonyulni azokhoz a szabályokhoz is, amelyeknek a betartása pedig lényeges volna. A határok fészegetése a serdülők sajátossága, minél tágabbak ezek, annál kevesebb a kisértés a megsértésükre, de a létező határok megsértésének világos, előre leszögeezett, kiszámítható következménye kell, hogy legyen. Mivel a serdülőket a világ és ebben az ő helyük érdekli a legjobban, akkor van esélye a tanárnak is megfogni őket, ha sikerül összekötnie számukra a tantárgyat az iskolán kívüli világgal, hogy ne egy divatjamúlt rendszer kellemetlen velejárójának tekintés, és ennek megfelelően viszonyuljanak hozzá, hanem valóban felismerjék fontosságát későbbi életük, pályájuk szempontjából. Röviden: kényszeríteni őket nagyon nehéz, meggyőzni kell őket.

– Ehhez az életkorhoz tartozik, hogy a gyerekek fokozott érdeklődést kezdenek mutatni a szexualitás irányában. Egymás között nyíltan, a felnőttek előtt pedig kevésbé nyíltan beszélnek ezzel kapcsolatos gondolataikról. Hogyan segítsen feldolgozni az osztályfőnök ezeket a problémákat, hogy a kamaszok bizalommal forduljanak feléjük?

– A szexuális problémák feldolgozása biztosan nem az osztályfőnök feladata. A szexualitás mint téma behozatala az osztályba megtörténhet, de elég, ha azon a szinten, ami jelzés a serdülő számára, hogy itt ilyesmiről is beszélhetünk (lehetnek ezek a fiú-lány

viszony általános vonatkozásai, szerepjátékok a másik nemhez kapcsolódó előítéletek felszínre hozatalához, a másik nem jobb megértéséhez stb.). Ez elég ahhoz, hogy az osztály megértse, hogy ez nem tabu, ezután pedig figyelni kell és reagálni arra, ami felbukkan. Ha kérdéseket tesznek fel a diákok, arra becsületesen, nyíltan kell válaszolni. Hiába mondjuk, hogy „fordulhattok hozzám bátran bármilyen problémá-

„Mivel a serdülőket a világ és ebben az ő helyük érdekli a legjobban, akkor van esélye a tanárnak is megfogni őket, ha sikerül összekötnie számukra a tantárgyat az iskolán kívüli világgal.”

val”, ha pl. a szexualitással kapcsolatos kérdések megválaszolása alól megpróbálunk kibújni, vagy gyorsan másvalakihez küldjük a gyermeket válaszáért, és a szexuális felvilágosítást „letudjuk” a gyermeknemzés anatómiájának ismeretetésével. Általában nem az anatómiai részletekkel kapcsolatosak a serdülők igazi kérdései, ezeknek az elmondása nem fogja kielégíteni őket. Az az elterjedt gyakorlat, amely szerint pszichológust, biológiatanárt sőt orvost hívnak meg a szexuális témák megbeszélésére vagy a „felvilágosításra”, azt az üzenetet hordozza magában, hogy erről mi, összeszokott felnőttek-fiatalok nem beszélünk, ez egy speciális, biológiai, mentális vagy orvosi probléma. Vagyis minden, csak az élet természetes velejárója nem. Az üzenet világos, és biztosak lehetünk benne, hogy a serdülő megérti, hogy ne jöjjön elő igazi kérdéseivel, amelyek végül is megválaszolatlanok maradnak, és a serdülő nem kap mintát arról, hogy a szexualitásról lehet anélkül is beszélni, hogy az vulgáris vagy sértő legyen. Ugyanakkor, mivel az egészről azt is megértette, hogy ezzel a kérdéssel a felnőttek zavarba hozhatók, provokatív célra használja majd a szexualitás témáját az iskolában.

KISS JUDIT

A pedagógus számára kihívás pozitív kapcsolatot kialakítani a serdülőkkel

A pimaszság mint a „légvár” hősies védelme

Pedagógusként állandó kihívást jelent számomra a serdülőkorú diákokkal való pozitív kapcsolat kiépítése. A serdülőgyerekek változó hangulatúak, sebezhetőek, és makacsul ragaszkodnak a még kiforratlan elveikhez, elképzeléseikhez. A felnőttek által sugallt világkép már nem illik bele az általuk felépített, sokszor a valóságtól teljesen elrugaskodott álomvilágukba. Emiatt az egyszerű tanácsokat is úgy értelmezik, mint a szabadságuk lábba tiprását. A pimaszság, a szemtelenkedés legtöbb esetben nem rosszindulatból fakad, hanem „légváraiknak” hősies védelmét jelenti, amely egyben megközelíthetetlen erőd a felnőttek számára. Mi, pedagógusok többszörös hátránnyal indulunk a bizalom megnyerése tekintetében, hisz a tanári státus egyre kevésbé népszerű a diákok körében, és sok esetben a szülők attitűdje is bátorítja a bizalmatlanság növelését. A tanárnak stabil, következetes viselkedésmintát kell közvetítenie, amely némiképp ellensúlyozza a kamaszok bizonytalanságát, tompítja a bennük kavargó zűrzavart. A tanári tekintélyt semmiképpen sem lehet feláldozni a bizalom megnyerése vagy a népszerűség növelése érdekében, mert akkor megszűnik a kontroll lehetősége. A megfelelő tanári szerep megkonstruálása lehet a nyitja a diákokkal való kapcsolat megvalósulásának.

A tanári szerep nem lehet steril

A tanári szerep nem lehet steril, ikonszerű, felsőbbrendű vagy erőszakos. Úgy vélem, emberinek kell lennie, igazságosnak és főképp hitelesnek. A megjátszott, rugalmasságot nélkülöző, képmutató tanári viszonyulás teljes csőd, amelyre a diákok eléggé intoleránsan válaszolnak (szemtelenkedés, erőszakos viselkedés) – teljes joggal. Még egy állandóan méltatlankodó tanár is elfogadható számukra, ha autentikus. Olyan tanárookra van szükségük, akiknek van „arcuk”, egyéniségük és vállalják tévedéseiket, hibáikat. A diákoknak nem tudós „szellemekre” van szükségük, akik a pódiumra lépve ledarálják a leckét az egybegyűrt gyerekmasszának, majd önelégülten távoznak. Hanem olyan kompetens, empátikus emberekre, akik a diákok lelki és szellemi differenciáltságát figyelembe véve dolgoznak ki elvárásokat és szabályrendszereket, amelyeket rugalmasan alkalmaznak. Tanárként, osztályfőnökként fontosnak tartom, hogy a diákok kifejezzék nemtetszésüket, véleményüket, de tudniuk kell a megfelelő hangnemet és stílust használni, valamint kialakítani az önkontrollt, amely a felnőtté válás alapját képezi. Ugyanakkor próbálok a szülőkkel rendszeresen tartani a kapcsolatot, és ha rendellenességet tapasztalok a gyerekek viselkedésében, akkor a szülők bevonásával keresem a megoldásokat. Persze vannak esetek, amikor a tanárnál is „elszakad a cérna”, elveszti a türelmét. Ha ez nem lép túl egy egészséges határt és nem gyakori, akkor belefér a tanári szerepbe, és azt bizonyítja, hogy a tanár is ember, nem pedig tanító gépezet. Természetesen minden tanár a saját elképzelései alapján szabja meg a határokat a diákok számára,

de véleményem szerint a gyepőt erősen kell tartani, mert a rosszul értelmezett demokrácia miatt a serdülők hajlamosak elmenni a végletekig, és könnyen visszaélnak a bizalommal, ha nem történik felelősségre vonás. A pedagógus feladata, hogy minél több szituációs játékkal vagy saját példáján keresztül nyilvánvalóvá tegye, hogy a szabadság a felelősségteljes és másokra tekintettel levő magatartást jelenti.

Fölösleges okoskodás helyett segítségnyújtás

A szexualitás iránti fokozott érdeklődés áthatja a kamaszok életét. Osztályfőnökként azt tapasztalom, hogy lenne igény és szükség szexuális felvilágosításra, bár a diákok profiknak gondolják magukat ebben a témában. Valóban sokat tudnak, de legtöbbször rosszul. Az internethasználat e témában csak félrevezető, mivel előzetes tudás hiányában nem tudják szelektálni az információkat és ez tévhithez vezet. Osztályfőnöki órákon lenne lehetőség a tévhitiek eloszlatásához, de a diákok sokszor elpoénkodják a témát, elmélyülésre nincs lehetőség. Szintén fontos kamaszkori probléma a lázadás. A serdülők lázadásában az is benne van, hogy makacsul a saját fejük után mennek, és dacból sem fogadják el a tanácsokat, véleményeket a „begyepesedett agyú” felnőttektől, kiváltképpen a tanároktól nem. Eközben buzgón hajtogatják, hogy ők már képesek döntést hozni az életüket érintő nagyobb kérdésekben is. Természetesen lehetőséget kell adni az önállóságra, a koruknak és képességüknek megfelelő feladatokat kell adni, amelyek elégtételt nyújtanak és növelik önbizalmukat. A tanárnak sugallnia kell, hogy az ő szerepe a segítségnyújtás és irányítás, nem a kötekedés és a fölösleges okoskodás. Az általa felkínált tanácsok nem lehetnek erőszakosak, inkább lehetséges alternatívaként kell tálni. Ami nem kötelező érvényűnek van feltüntetve, azon hajlamosabbak elgondolkozni, de az imperatívuszok elmennek a fülük mellett.

Az osztályfőnöknek be kell vonnia a diákokat az osztályt érintő döntésekbe, együtt kell mérlegelniük, mi lenne a legmegfelelőbb megoldás. Így érezni fogják, hogy fontos a véleményük és értékesek a meglátásaik. Véleményem szerint a tanár csak akkor adjon tanácsot, ha ezt igénylik vagy a helyzet éppen megköveteli, de nem kell a tanári autoritást fölöslegesen alkalmazni. Ugyanakkor vannak dolgok, amelyeket nem kell föltétlenül tudnia a tanárnak vagy az osztályfőnöknek. A bizalomnak és a tanácsadásnak is megvannak a határai, nem kell túljátszani a tanári szerepet, mert az visszatetszést kelt a diákok körében. Ha a gyerekek megtanulják, hogy az osztályfőnök „jelen” van és nyitott a mindennapokban is, akkor ők maguk fognak jönni tanácsért és útmutatásért.

PATAKYNÉ PÉTER ANDREA

Lázadás

Mert ha kamasz az ember, akkor lázadni kell. A kamaszkor lázadó hajlam nélkül olyan, mint a villámlás dörgés vagy a Batman Joker nélkül: elképzelhetetlen, párban járnak, mint az előre csomagolt csirkecombok. Bár manapság mintha már általános iskolában elkezdné a jelenség, anno még volt annyi türelem az ifjak jó részében, hogy a menetrend szerinti lázadásrohammal megvárják a gimnáziumot. Tizennégy éves kor után aztán hirtelen mindenkit megszállt a hatvanas évek virággyerekeinek szelleme, és elhatározta, hogy egyrészt mindent megvet, ami eddig a mindennapi környezetet jelentette számára, másrészt pedig azt, hogy ezen megvetés kinyilvánítását követően ugyanazon lendülettel megváltja a világot.

Hogy miért épp a hatvanas évek, az egyértelmű: az akkori beat- és rockgeneráció valóban fenekestül felforgatta a világot, a szülők értékeit megtagadva a decens öltönyök és kosztümök helyét átvették a színes, lötyögős cuccok, a rendszeres nyíratkozás pedig kispolgári csökevénynek számított, így a férfiak is sörényt növesztettek, valamint bozontos szakállat, amitől az akkor készült fotókon szereplő fiatalemberek rendszerint úgy néznek ki, mintha egy Sandokan-hasonmásverseny mezőnyéről készült csoportképet látnánk. A hippí életérzéshez természetesen elengedhetetlen a rockzene és az alkohol, mert attól lesz felnőttség a gyerekből. Már nem a zenétől, hanem az alkoholfogyasztástól, hogy az egyéb, könnyebb vagy keményebb tudat-

„Az akkori beat- és rockgeneráció valóban fenekestül felforgatta a világot, a szülők értékeit megtagadva a decens öltönyök és kosztümök helyét átvették a színes, lötyögős cuccok, a rendszeres nyíratkozás pedig kispolgári csökevénynek számított, így a férfiak is sörényt növesztettek, valamint bozontos szakállat, amitől az akkor készült fotókon szereplő fiatalemberek rendszerint úgy néznek ki, mintha egy Sandokan-hasonmásverseny mezőnyéről készült csoportképet látnánk.”

módosító szerekről ne is beszéljünk.

A világ felforgatásának hatvanas-hetvenes évekbeli sikerre tehát máig etalon, és különös vonzerővel bír – nem csoda hát, ha a mai lázadók is hasonlítani kívánnak az akkori idolkhoz.

Jómagam például a kilencvenes évek legelején, kilencedik osztályban kezdtem el érezni, hogy most nem ártana egy kicsit lázadni, mert hát ebben a korban illik, és mit szólnak a többiek, ha elmarad. Igaz, Doors- meg Deep Purple-számokat nem sűrűn hallgattam, mert valamiért én a nyolcvanas-kilencvenes évek fordulóján dúló vad

rivalizálásban – amely a rockerek és a -depesesek”, azaz a Depeche Mode és az általa képviselt szintipop-műfaj rajongói között dúlt – inkább az utóbbiak táborát erősítettem. Ámbátor ez akár a lázadás egy formájának is tekinthető a rocker mainstreammel szemben.

Viszont az azért megvolt bennem, hogy ha már kamasz az ember, és éppen lázad, akkor egy kicsit nem árt hippisen kinézni, úgyhogy a cuccaimat ezen szempont alapján válogattam össze. A hosszú haj ördöge is megkísértett, de amikor kosárlabda mérkőzés közben huszadszor is a sze-

„Sehogy se tudtam megbarátkozni a gondolat-
lattal, hogy szánt szándékkal füstöt inhalál-
jak. Viszont eldöntöttem magamban, hogy
a világot akkor is meg lehet váltani, ha az
ember nem cigizik a nagyszünetben.”

membe lógott a séróm, miközben éppen kosárra akartam dobni, inkább lemondtam róla. A praktikumot valahogy többre tartottam a külsőségeknél, másrészt meg a hajpánt viselését nem tartom férfiasnak, bármennyire is politikailag inkorrekt ma ezt bevallani.

De azért lájtos lázadóként elkezdtem én is a régi nagy rock- és beatikonok zenéjét hallgatni, és a lelkem mélyén kicsit irigyeltem is azokat a kortársaimat, akik hátközépig erő sörénnyel dohányoztak a suliuvar sarkában a nagyszünetben – én ugyanis sehogy se tudtam megbarátkozni a gondolat-
lattal, hogy szánt szándékkal füstöt inhaláljak. Viszont eldöntöttem magamban, hogy a világot akkor is meg lehet váltani, ha az ember nem cigizik a nagyszünetben. Erre a legjobb alkalom és helyszín a gimitől nem messze lévő kávéház volt, ahol a sulí diákjainak hagyományosan külön kuckója volt – ide lehetett járni jókat beszélgetni, amikor az ember úgy döntött, hogy óralátogatás helyett éppen lázadni akar. Fiatalok voltunk, ültünk a kávéházi asztalnál, magunkba szívtuk a füst- és sörszagú atmoszférát, amely még őrizte a sok évtizeddel azelőtt ott tanyázó művésztitánok lenyomatát, és élveztük, hogy most éppen lázadunk.

Aztán később, a bulis egyetemi esztendő után valahogy feltűnt, hogy már nem is annyira fontos minden áron és minden ellen lázadni. Valahogy jobb érzés egy kicsit eltespedni, és kiélvezni azt, ami van, anélkül, hogy mindenáron meg akarnánk semmisíteni, mint unalmas, retrográd elemet. A hippiszellem már infantilizmusnak tűnik, és furcsa csodabogárnak hat minden olyan kortárs, aki még képtelen volt kinőni belőle. Igaz, néha azért jólesik beülni a régi kávéházba, és beszívni a füst- és sörszagú atmoszférát, amely a sok évtizeddel azelőtt ott tanyázó művésztitánok és kamasz, lázadó önmagunk lenyomatát őrzi.

BALOGH LEVENTE

Út széli nézelődők

Ahogy mondani szokás: a három gyermek ötféle. Illetve dehogyan gyermek, hiszen alig tinédzserként már robbanás-szerűen tör ki belőlük a felnőtt attitűd, szórványosan, szelektíven, de abszolút azonosíthatóan. Némi túlzással magunkat látjuk viszont, és a látvány nem mindig szívderítő.

De vajon lehet ez másként? Szülő-társak „horrortörténeteit” hallgatva szerencsésnek tartjuk magunkat, gyermekeink előadásában viszontlátott saját reakcióinkat azonban már elviselhetetlennek, kibíratatlannak kiáltjuk ki.

Tartós kapcsolatban élő fiam – több mint egy éve jár egy lánnyal, saját tinikoromra visszagondolva irigylem is érte veszettül – több szabadságot, önállóbb időbeosztást szeretne magának. Igazából alig találkozik tiltással, néha vigyorogva ki is böki, hogy azt a lehetőséget sem adjuk meg neki, hogy valami ellen rendesen tiltakozhasson, ennek ellenére valamit, valamennyit, maga sem tudja, mennyit, tágítana a körön. Csak úgy, a győzelem kedvéért, ezt már én teszem hozzá. Amikor valamilyen agyamentebb ötlete ellen pedig azt hozzuk fel, hogy a nővére sem maradt ki soha éjjel utánig, az immár egyetemista testvérét okolja: mert te képtelen voltál normális tinédzserként viselkedni, és nézd meg, mi lett a vége!

Didaktikus a kérdésfelvetés, de attól még szükség szerű: milyen a normális tinédzser? Biztosan és feltétlenül az az „igazi”, aki körül ajtócsattogtatások, tiltások, vaskos veszekedések, sírások és megbocsátások kísérőzenéjével zajlik az élet? Vagy aki a konszenzusos szabályrendszert feszegetve, de azért többnyire fegyelmezetten tanulgatja ezt az életnek nevezett folyamatot? Netán az, aki mintagyerekként gyűri a mindennapokat, de a félvélenkénti orbitális kitérések folyamatosan fortyogó látát sejtetnek a hamu alatt?

Bármikor hajlandó vagyok írásba adni: bombabiztos megoldások nincsenek. Ami hat az egyikre, csekélyke eredményt hoz a másik esetében. Ami elgondolkodtatja, vissza-visszatérő beszélgetésekre sarkallja az egyiket, gúny tárgyává válik a másiknál. A cigarettázás – ma már a füvezés is – állandó félelem forrása a tinikorban

Fotó • TÓTH ORSÓLYA

• **Kamaszok.** „Már csak nyomokban gyerekek, de néha már egészen felnőttek is”

lévő gyermekeket nevelő családok életében. Tiltani, állandóan szaglászni a gyerek ruháját? Ugyan! Ha a korábbi tíz esztendő az életkornak megfelelő magyarázat, tudatosítás jegyében telt el, akkor van esély arra, hogy az eredendő kíváncsiság kielégítése után a történet ad acta kerüljön. A hiánytalanul egyre nehezebben benépesíthető családi asztal körül sűrűn felmerül a téma, hangosan szörnyülködve értesülünk a legújabb termékekről, terjesztési technikákról, lázasan próbáljuk felidézni az agyunkban azokat az egyértelműnek nevezett jeleket, amelyekről állítólag csak a hülye nem veszi észre, hogy ott és akkor mi volt a kínálat. Pedig milyen békésnek tűnt az a teázó a múlt hét egyik délelőttjén...

S hogy végképp személyesre vegyem a figurát, a legfájdalmasabb, de ettől még sűrűn elkövetett hiba, hogy ugyanazokkal fordulatokkal élünk, amelyek évekkor ezelőtt sikeresnek bizonyultak. Csakhogy időközben eltelt az a néhány év, a kislányból majdnem nő lett, a kisfiúból pedig ígéretes férfigezdemény. Jobb esetben elnéző, megbocsátóan cikiző tekintet és szavak válaszolnak az avas intelmekre

vagy viccekre, a rosszabb eset több nap alatt kiheverendő lelki sérülésekkel jár. Pedig nem is igazán hibás az ember, sőt, egyenesen megtévesztett, hiszen naponta hallja az évek során a kölykök között kialakult „infantilis” diskurzust. Ezt azonban már nem illik észrevenni, pláne nem rácsatlakozni, mint ahogy a szülői fül számára hallgathatlannak tűnő, esetenként tettelegességgig fajuló cukkolásról is egykettőre kiderülhet, hogy ártatlan civódás, amibe beavatkozni annyit jelent, mint elefánt hátán betévedni a porcelánboltba.

Már csak nyomokban gyerekek, de néha már egészen felnőttek is. Mennek a saját útjukon, és nekünk nem marad más, mint az út széléről figyelni őket. Lehetőleg úgy, hogy semmilyen fölösleges aggodás ne látsszon rajtunk, de azért szükség esetére legyen nálunk átnyújtandó papírzsebkendő, falatka csoki, tanácsra megtévesztésig hasonlító szó. Ennyi volt, az utat már nem mi építjük.

CSINTA SAMU

Nemzeti oktatási menedzsment-szakértői testület létrehozása

Az Oktatási, Kutatási és Ifjúsági Minisztérium által már 2011. október 6-án megfogalmazott 5549-es rendelet előírja a országos oktatási menedzsment-szakértők testülete létrehozásának metodológiáját. Az 5549/06.10.2011-es rendeletben az szerepelt, miként kell megszervezni a pedagógusok kiválasztásának versenyvizsgáját ahhoz, hogy létre tudják hozni az oktatási menedzsment-szakértők testületét. A menedzsment-szakértő pedagógusok kiválasztását viszont csak 2012 februárjában kezdték el megszervezni és csupán április 6-ára jelentek meg a kiválasztás eredményei.

A országos oktatási menedzsment-szakértők testületének tagja az a pedagógus lehet, aki minimum 70 pontot gyűjt össze. A oktatási menedzsment-szakértők

testületébe azok a pedagógusok jelentkezhetnek, akik teljesítették a következő feltételeket:

- Minimum 60 átruházható kreditpontot gyűjtött össze akkreditált továbbképzések során oktatási menedzsmentből
- Címzetes tanár és legalább kettes fokozati vizsgával rendelkezik
- Az elmúlt 4 évben munkájának kiértékelése során „nagyon jó” minősítésben részesült, valamint a legutóbbi tanévben nem kapott fegyelmit
- Büntetlen előéletű

A pályázati dossziékat (portfóliót) a megyei tanfelügyelőségekre kellett benyújtani 2012 márciusában. A portfóliók kiértékelése után 2012. április 6-án kifüggesztették a végleges eredményeket.

2012 márciusában megjelent közérdekű oktatás minisztériumi rendeletek

- 3437/05.03.2012 – Módszertan a 2. osztály végén történő alapvető készségfelmérés megszervezésére.
- 3438/05.03.2012 – Módszertan a 4. osztály végén történő alapvető készségfelmérés megszervezésére.
- 3439/05.03.2012 – Módszertan a 6. osztály végén történő alapvető készségfelmérés megszervezésére.

A 2., 4. és 6. osztályban történő felmérésekre a 2012–2013-as tanévtől kezdődően kerül sor, viszont egyelőre csak néhány tanintézményben

fogják ezt bevezetni kísérletképpen. Így például ország szinten 86 tanintézmény 2. osztályában, 136 tanintézmény 4. osztályában és 86 tanintézmény 6. osztályában alkalmazzák próbaként a felméréseket.

Bölcs Diákok – országos szintű vetélkedő

A 2011–2012-es tanévben másodszor szervezte meg a Bölcs Diákok – országos szintű vetélkedőt a Communitas Alapítvány és a www.magyaroktatas.ro. A versenyre a hazai magyar tanintézmények 9–12. osztályos diákjai iratkozhattak fel 3–4 fős csoportokban, és iskolájukból választhattak vezető tanárt maguknak. Míg tavaly 60 csapat vett részt a vetélkedőben, idén 155 csapattal startolt a verseny. Összesen 12 megyéből: Arad, Bihar, Brassó, Beszterce-Naszód, Kolozs, Maros, Hargita, Kovászna, Szilágy, Temes, Bukarest, Szatmár és Fehér megyéből 56 tanintézmény közel 620 diákja jelentkezett. A Bölcs Diákok – országos szintű vetélkedő célja a tanulók olvasási készségeinek fejlesztése, a világháló célszerű alkalmazásának megtanítása, az egyes tudományok területéről származó információk közötti összefüggések megtalálása, az önképzésre, önállóságra, kitartásra és csapatomunkára való nevelés. A vetélkedő 2011 októberében indult és 2012. március 30-án zárult. Négy fordulója volt, a diákcsoportoknak egy-egy feladatsort kellett megoldaniuk és beküldeniük a Communitas Alapítványhoz. A feladatlapokat letölthették a www.magyaroktatas.ro, illetve a www.comunitas.ro honlapról, majd egy egész hónap állt rendelkezésükre a megoldások kidolgozására. Minden feladatlap megoldásához legalább egy könyvet kellett elolvasniuk a tanulónak, a feladatlapokat pedig történelmi időszakok szerint osztottuk fel. Így az első feladatlap az ókorra összpontosított: Plutarkhosz,

Ibükosz idejét idéztük fel, a második feladatlap a középkort és annak érdekes eseményeit tárta a tanulók elé Bocaccio életművének vizsgálatával. A 3. feladatlap a korai újkort célozta Voltaire: Candide és Leonardo DaVinci: Asztronómia írásai alapján, az utolsó (4.) feladatlap pedig az erdélyi modern korról alkotott képet Gárdonyi Géza és Sütő András művei alapján.

A harmadik forduló kiértékelése után elmondhatjuk, hogy a versenyző csapatok között igen szoros a küzdelem, ugyanis az első 8 csapat (közel 4000 diák vezető tanáraikkal együtt) négy napos ingyenes kirándulásban részesül a nyári szünidőben. Az eddigi állás alapján az első 20 csapatból kerülnek ki a nyertesek: a Bukaresti Ady Endre Elméleti Líceum, a Zilahi Református Wesselényi Kollégium, a Gyergyszentmiklósi Salamon Ernő, a Nagyvárad Mihai Eminescu Főgimnázium, a Nagykárolyi Mezőgazdasági Iskolacsoport, a Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont, a Zilahi Silvania Főgimnázium, a Maros megyei Szent György Iskolaközpont, a Szilágy megyei Simion Bernutiu Főgimnázium, a Nagykárolyi Elméleti Líceum, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium, a Kolozsvári Református Kollégium, a Maros megyei Petru Maior, a Domokos Kázmér Iskolacsoport vagy a Bánffyhungyadi Octavian Goga Elméleti Líceum diákjai.

MIHÁLYFALVI KATALIN

